

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกร บ้าน
ปาตาทิมอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี

The need for advance training to improve Seabass culture efficiency of farmers in Patatimor
village Amphor Saiburi Pattani Province

รฟ.
รช/149 ก
2544

เลขหม.....
เลขทะเบียน..... 47274
วัน, เดือน, ปี. 2. 4. ส.ย. 2546

.b.....
.i.....

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตสัตว์

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

611301910

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ

ปีการศึกษา 2544

ชื่อเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาว ของ
เกษตรกรบ้านปาตาทิมอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี

The need for advance training to improve Seabass culture efficiency of farmers in
Patatimor Village Amphor Saiburi Pattani Province

ชื่อ - สกุล นายชัมรี เจ๊ะโค

สาขาวิชา เทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตสัตว์

ภาควิชา วิศวกรรมเกษตร

คณะ วิศวกรรมอุตสาหการ

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์จำลอง ศรีสุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรที่เลี้ยงปลากะพงขาว บ้านปาตาทิมอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาว และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกร บ้านปาตาทิมอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว บ้านปาตาทิมอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (ข้อมูลส่วนตัว) เช่น เพศ อายุ สถานภาพ การสมรส การศึกษา เป็นต้น ตอนที่ 2 ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาว ได้แก่ จำนวนปลากะพงขาวที่เลี้ยงในแต่ละรุ่น รูปแบบการเลี้ยง จำนวนพื้นที่ที่ใช้เลี้ยงปลากะพงขาว ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้ง เป็นต้น และตอนที่ 3 ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาว ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านๆ ได้แก่ ด้านการวางแผนและเตรียมการ ด้านการจัดการเลี้ยงดู ด้านโรค การป้องกันและการสุขภาพโรค และด้านการจับและการจำหน่ายผลผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 36.80 โดยส่วนมากเกษตรกร สมรสแล้ว ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด เกษตรกรทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม มีประสบการณ์ในการเลี้ยงเฉลี่ย 7.60 ปี มีรายได้จากการเลี้ยงเฉลี่ย 37,000 บาทต่อปี

สภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาวผลการวิจัยพบว่า จำนวนปลาที่เลี้ยงในแต่ละรุ่นเฉลี่ย 2,700 ตัว โดยส่วนใหญ่จะเลี้ยงในกระชัง (ร้อยละ 95.56) สำหรับความเหมาะสมของ ท่าเลที่ตั้งสภาพแวดล้อมของสถานที่ในการเลี้ยง เห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง (ร้อยละ 51.11) เกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องมืออุปกรณ์เพียงพอสำหรับใช้ในการเลี้ยง (ร้อยละ 66.67) ส่วนการได้รับความรู้ด้านวิทยาการใหม่ๆ ทางการประมงจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเห็นว่าความรู้ที่ได้รับนั้นมีน้อย (ร้อยละ 55.56) สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในฟาร์มเลี้ยงปลาของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับ พื้นที่ในการเลี้ยงเกิดน้ำท่วม (ร้อยละ 77.78) ด้านหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจพอสมควรในการฝึกอบรมวิชาชีพประมง (ร้อยละ 51.11) ส่วนความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมมีปานกลาง (ร้อยละ 53.33) เอกสารวิชาทางการที่ได้รับแจกเพื่อใช้ศึกษาประกอบการฝึกอบรมซึ่งถือว่ามีน้อย (ร้อยละ 44.45) ส่วนการจัดทำโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมงให้กับเกษตรกรของหน่วยงานราชการมีน้อย (ร้อยละ 44.45) สำหรับการติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมงมีน้อย (ร้อยละ 44.45) ส่วนใหญ่หน่วยงานของรัฐได้จัดฝึกอบรมวิชาชีพประมงในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวมากที่สุด (ร้อยละ 64.44)

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยง ปลากะพงขาวของเกษตรกร บ้านปาดาทิมอ อำเภอสาयบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาวมีความต้องการฝึกอบรมในด้านต่างๆ ระดับมากทุกรายการ

กิตติกรรมประกาศ

การทำปัญหาพิเศษเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลา
กะพงขาวของเกษตรกร บ้านป่าตมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี สำเร็จลุล่วงได้ โดยได้รับความ
ช่วยเหลือแนะนำจาก อาจารย์จำลอง ศรีสุวรรณ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ที่ให้คำ
ปรึกษาเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการทำปัญหาพิเศษ และขอขอบคุณเกษตรกรผู้เลี้ยง
ปลากะพงขาว บ้านป่าตมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และ พี่ๆ ทุกคน ที่ให้กำลังใจและทุนทรัพย์ในการทำงานวิจัย
ครั้งนี้ และเพื่อนๆ ที่มีส่วนช่วยให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี

ชมรี เจ๊ะโค

พฤศจิกายน 2544

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อปัญหาพิเศษ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 ขอบเขตของปัญหา.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 ทฤษฎีความต้องการ.....	4
2.2 การฝึกอบรม.....	7
2.3 แนวทางแก้ไขความยากจนของเกษตรกรไทย.....	12
2.4 ความรู้ ทักษะ หลักการเรียนรู้ และจิตวิทยาการเรียนรู้ สำหรับเกษตรกร.....	14
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	19
3.1 ประชากร.....	19
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	19
3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	19
3.2.2 วิธีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะ ของแบบสอบถาม.....	19
3.2.3 การทดลองใช้แบบสอบถาม.....	20
3.2.4 วิธีดำเนินการส่งแบบสอบถาม.....	20
3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ.....	21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล.....	23
4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเกษตรกร.....	23
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาว.....	26
4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพใน ด้านการเลี้ยงปลากะพงขาว.....	30
5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	36
5.1 สรุป.....	36
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	37
บรรณานุกรม.....	39
ภาคผนวก.....	43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 สถานภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว.....	23
4.2 สภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาว.....	26
4.3 ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้าน การเลี้ยงปลากะพงขาวด้านการวางแผนและเตรียมการ.....	30
4.4 ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้าน การเลี้ยงปลากะพงขาวด้านการจัดการเลี้ยงดู.....	31
4.5 ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้าน การเลี้ยงปลากะพงขาวด้านโรค การป้องกัน และการสุขภาพโรค.....	32
4.6 ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้าน การเลี้ยงปลากะพงขาวด้านการจับและการจำหน่ายผลผลิต.....	33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

- 1 แผนภาพแสดงกรอบแนวความคิดการวิจัยเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาว ของเกษตรกรบ้านป่าตาดิมอ
อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี.....3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจที่กำลังฟื้นตัว ส่งผลให้ธุรกิจต่างๆ ได้มีการปรับตัว และขยายตัว โดยเฉพาะด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในปี 2542 มีผู้สนใจไม่น้อยกว่า 2,000 คน มาขอข้อมูลจากกรมประมงและบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยสุโขทัย ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (อรรถา ถึงสุวรรณ, 2543 : 81) จากตัวเลขผลผลิตในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่า การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีอัตราการเจริญเติบโตที่ถึงร้อยละ 9.6 นับเป็นการเจริญเติบโตที่สูงที่สุดภาคหนึ่งในภาคการเกษตรทั้งหมด การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากตั้งแต่การช่วยแก้ไขปัญหาคาออดอยาก ความยากจน การสร้างงาน การพัฒนาชนบท ไปกระทั่งถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอนาคตคือ การพัฒนานุเคราะห์ โดยการให้ความรู้และการฝึกอบรม ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญในการให้ความรู้และการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความชำนาญให้แก่ผู้เลี้ยงสัตว์น้ำและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (จุฬ ลินชัยพานิช, 2543 : 81) จากสถิติพบว่าประเทศไทยมีประชากรในวัยทำงานที่มีอายุ 15-64 ปี ในสาขาเกษตรกรรม เมื่อปี พ.ศ. 2536 จำนวน 36,246,000 คน (ศูนย์สถิติการเกษตร, 2537 : 156) และจากการที่เกษตรกรเป็นกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ของประเทศ รัฐบาลจึงต้องมีนโยบายของเร่งรัดการพัฒนาการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ให้มีความอยู่ดีกินดี มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและมีสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น มีการพัฒนากลุ่มบุคคลจำนวนมาก โดยเฉพาะการประมงจะนับได้ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและโภชนาการ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2539 : 3-4)

การฝึกอบรมทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้รับความรู้ใหม่ๆ ได้รับความชำนาญในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและทัศนคติที่จะปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการทำงานให้ดีขึ้น และนอกจากนี้การฝึกอบรมยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานช่วยกระตุ้นบุคคลให้มีความสนใจในการปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมีจิตใจรักงาน มีความผูกพันกับองค์กร สามารถทำงานได้ผลดียิ่งขึ้น และมีส่วนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของงานอยู่เสมอ และหากได้มีการศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาว ก็จะเป็นข้อมูลสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการจัดฝึกอบรมเพิ่มเติมแก่เกษตรกรได้ตรงตามความต้องการซึ่งจะเป็นการเพิ่มและพัฒนาการเลี้ยงปลาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาวของบ้านป่าตาดิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาจัดฝึกอบรมหรือดำเนินการใดๆ ที่สามารถเพิ่มเติมประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาวให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาวบ้านป่าตาดิมอ
2. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาว
3. เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว บ้านป่าตาดิมอ

1.3 ขอบเขตของปัญหา

การวิจัยเรื่อง ความต้องการการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาวบ้านป่าตาดิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดยมีตัวแปรศึกษาได้แก่สภาพพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรที่เลี้ยงปลากะพงขาวบ้านป่าตาดิมอในด้าน เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเลี้ยง และความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาว ในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการวางแผนและเตรียมการ ด้านการจัดการเลี้ยงดู ด้านโรค การป้องกันและการสุขภาพโรค และด้านการจับและการจำหน่ายผลผลิต

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว บ้านป่าตาดิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ. 2544 จำนวน 45 คน

จากขอบเขตของปัญหา ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาว ของเกษตรกรบ้านป่าตาดิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ไว้ดังนี้

เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว
บ้านป่าตาดิมอ อำเภอสาขบุรี
จังหวัดปัตตานี
ปี พ.ศ. 2544

ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพใน
ด้านการเลี้ยงปลากะพงขาว ในด้านต่อไปนี้

- ☒ ด้านการวางแผนและเตรียมการ
- ☒ ด้านการจัดการเลี้ยงดู
- ☒ ด้านโรค การป้องกัน และการสุขภาพโรค
- ☒ ด้านการจับและการจำหน่ายผลผลิต

แผนภาพแสดงกรอบแนวความคิดการวิจัยเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาว ของเกษตรกรบ้านป่าตาดิมอ อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี

นิยามศัพท์

“ความต้องการ” หมายถึง ความรู้สึกของเกษตรกรที่เลี้ยงปลากะพงขาว ที่มีความสนใจและอยากที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาว

“การฝึกอบรม” หมายถึง กระบวนการในการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติทางการเกษตรของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“การเลี้ยงปลากะพงขาว” หมายถึง การเลี้ยงปลากะพงขาวที่มีขนาด 3 นิ้ว ไปจนถึงขนาด 1,000-1,200 กรัม

“เกษตรกร” หมายถึง เกษตรกรที่เลี้ยงปลากะพงขาว บ้านป่าตาดิมอ อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี

“บ้านป่าตาดิมอ” หมายถึง หมู่บ้านหนึ่งในจำนวน 6 หมู่บ้านในเขตเทศบาล ตำบลตะลุบัน อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี

“อำเภอสาขบุรี” หมายถึง อำเภอหนึ่งในจำนวน 12 อำเภอ ที่อยู่ในเขตจังหวัดปัตตานี

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการที่จะจัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาวให้แก่เกษตรกรบ้านป่าตาดิมอ หรือหมู่บ้านอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกร บ้านปาดาศิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการ
2. การฝึกอบรม
3. ความรู้ ทักษะ หลักการเรียนรู้ และจิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับเกษตรกร
4. แนวทางแก้ไขความยากจนของเกษตรกร ไทย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีความต้องการ

2.1.1 ความหมายของความความต้องการมีผู้เชี่ยวชาญให้ความหมายดังนี้

สุรางค์ จันทร์อม (2527 : 134) กล่าวว่า ความต้องการหมายถึง สภาพขาดสมดุลภายในร่างกายของมนุษย์ต่อสภาวะหรือสภาวะแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ร่างกายเข้าสู่สภาพสมดุลดั้งเดิม เดโช สวานานนท์ (2512 : 205) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง การขาดหรือการเสียดุลยภาพทางการหรือทางจิตใจของมนุษย์ และมนุษย์พยายามทำตนให้อยู่ในสภาพสมดุล เช่น ไม่ให้หิว ไม่ให้เสียเกียรติให้ตนมีหน้าตาเสมอเพื่อนฝูง เป็นต้น ความขาดบางสิ่งบางอย่างซึ่งถ้าว่าสิ่งที่ขาดนั้นจะมีอยู่หรือเกิดขึ้นอยู่แล้ว จะมีผลให้อินทรีย์นั้นดำเนินการไปได้ตามปกติวิสัยหรือมีสวัสดิภาพที่สมบูรณ์ส่วน ชัยพร วิชชาวุธ (2525 : 129) กล่าวว่า นักจิตวิทยาหลายคนเชื่อว่าแรงผลักดันเกิดจากความต้องการความต้องการของคนเรามีมากมาย ความต้องการของมนุษย์แยกออกเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการทางกายภาพและความต้องการทางด้านจิตใจ และซิลเวอร์แมน (Silverman) (2524 : 203) กล่าวว่า ความต้องการจากการขาดสมดุลทั้งภายในร่างกายเอง และสิ่งแวดล้อมภายนอกร่างกายแล้วทำให้แรงขับ (Drive) ซึ่งความต้องการของคนมีมากบ้างน้อยบ้างอยู่ตลอดเวลาและทุกคนล้วนมีความต้องการด้วยกัน

มาสโลว์ (Maslow) (อ้างโดย รวีวรรณ ชินะตระกูล, 2538 : 35) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ความต้องการด้านสรีระหรือความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological หรือ Physiological need)
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยและสวัสดิภาพ (Safe needs)
3. ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ (Love and belonging needs)
4. ความต้องการที่จะรู้ว่าตนเองมีค่า (Esteem need)
5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเองอย่างแท้จริงและพัฒนาตนเองที่ตามศักยภาพของตน (Self actualization)

และนอกจากความต้องการขั้นพื้นฐาน 5 ประเภทดังกล่าว ยังมีความต้องการอีก 2 ประเภทคือ ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ (Need to know and understand) และความต้องการด้านสุนทรียภาพ (Aesthetic needs) เป็นลำดับขั้นที่ 6 และลำดับขั้นที่ 7 มีนักจิตวิทยาหลายท่านไม่เห็นด้วยกับการจัดลำดับแบบนี้และคิดว่า ความต้องการที่จะรู้จักตนเองอย่างแท้จริงและพัฒนาเต็มที่ตามศักยภาพของตน (Self actualization) เป็นกระบวนการที่คนเราทุกคนที่ได้รับความเข้าใจในความต้องการขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ประเภท และเสาะแสวงหาอยู่เสมอโดยไม่มีจุดจบ จึงเป็นการยากที่จะเชื่อว่า คนเราต้องการถึงขั้นนี้ได้ อย่างสมบูรณ์ก่อนที่จะต้องการสติปัญญาหรือความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ อีกประการหนึ่ง มาสโลว์ (Maslow)

ได้เขียนไว้ว่า ความต้องการเป็นการแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ อันเนื่องมาจากได้รับแรงจูงใจซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลที่จะต้องผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในการปรับปรุงตนเองให้มีวิถีชีวิตดำเนินไปตามวิถีที่ถูกต้องและทำให้เกิดความพอใจในผลสำเร็จของตนเอง ความต้องการของมนุษย์และแสดงความพอใจออกมาตามลำดับขั้น โดยเริ่มตั้งแต่ความต้องการขั้นต่ำสุดจนกระทั่งความต้องการสูงสุด

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Needs Hierachhy) มีหลักเบื้องต้น 3 ประเภทคือ

1.มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และความต้องการของมนุษย์นี้จะอยู่ในตัวมนุษย์ตลอดไป ไม่มีสิ้นสุดเมื่อสมใจในความต้องการหนึ่งแล้วก็ยังคงต้องการในลำดับที่สูงขึ้น

2.อิทธิพลใดที่มีผลต่อความต้องการของมนุษย์อยู่ในลำดับขั้นนั้นๆ เท่านั้น หากความต้องการลำดับขั้นนั้นได้รับการตอบสนองให้พอใจแล้ว ความต้องการนั้นก็หมดอิทธิพลไป

3.ความต้องการของมนุษย์จะมีลำดับจากต่ำไปหาสูง เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการลำดับสูงขึ้นไปตามมา

เมอร์เรย์ (Merray) (อ้างโดย กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2524 : 230) มนุษย์ไม่ว่าจะเกิดภายในร่างกายหรือจากสังคม จะมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ถ้าเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน จะมีความต้องการใดความต้องการหนึ่งที่สำคัญไปกว่าความต้องการอื่น ดังนั้นการเลือกแสดงพฤติกรรมตอบสนอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการจึงไม่แน่นอน ไม่สามารถบ่งชี้ได้ว่า อินทรีย์จะเลือกตอบสนองความต้องการใดก่อน ความต้องการนี้เมอร์เรย์ (Merrey) กล่าวว่ามามีถึง 20 ความต้องการ ได้แก่

1. ความต้องการที่จะยอมแพ้หรือยอมรับผิด (Abasement need)
2. ความต้องการที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง (Achievement need)
3. ความต้องการทำให้ผู้อื่นรัก (Affiliation need)
4. ความต้องการเอาชนะโดยความรุนแรง การต่อสู้ (Aggression need)
5. ความต้องการเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง (Autonomy need)
6. ความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรคโดยการสร้างความมานะพยายามขึ้น (Counteraction need)
7. ความต้องการปกป้องตนเองจากความผิด คำวิพากษ์วิจารณ์ การตำหนิ (Defenrenc need)
8. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุกว่า (Deference need)
9. ความต้องการที่จะควบคุมผู้อื่น ให้ผู้อื่นกระทำตาม (Dominance need)
10. ความต้องการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นรับรู้เรื่องราวของตนเอง (Exhibition need)
11. ความต้องการที่จะได้รับความปลอดภัย จากสถานการณ์ที่เป็นอันตรายทั้งปวง (Harmavoidance need)
12. ความต้องการที่จะพ้นความอับอาย (Infavoidance need)
13. ความต้องการที่จะให้ความเมตตา สงสาร ช่วยเหลือ ผู้ที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ (Nurturance need)
14. ความต้องการที่จะจัดทุกอย่างให้เป็นระเบียบ (Order need)
15. ความต้องการความสนุกสนาน (Play need)
16. ความต้องการที่จะแยกตนเองออกจากความทุกข์ (Rejection need)
17. ความต้องการการดูแลเอาใจใส่ ความเมตตาความสงสาร จากผู้อื่น (Succorance need)
18. ความต้องการทางเพศ (Sexual need)
19. ความต้องการที่จะมีความสุขกับสิ่งที่ประทับใจทั้งหมด (Sentience need)
20. ความต้องการที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ (Understanding need)

2.1.2 ความต้องการทางสังคมของมนุษย์แบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. Acquisitive want คือ คนเรามีความต้องการครอบครองสิ่งต่างๆมาเป็นของเรา
2. Affiliation want คือ ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. Altruistic want คือ ความต้องการที่จะแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่น
4. Curiosity want คือ มีความต้องการที่จะศึกษา สืบหาสภาพแวดล้อมของตนเองอยากรู้อยากเห็นสิ่งแปลกๆใหม่ๆ
5. Power want คือ มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจ ต้องการอำนาจ
6. Prestige want คือ ต้องให้คนอื่นเห็นความสำคัญของตน ต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง และความภูมิใจในตนเอง

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ สรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด ทุกคนต้องการความก้าวหน้าและความสำเร็จในทุกๆด้านของชีวิต

สรุปความต้องการ หมายถึง ความอยากรู้อยากเห็นหรือความต้องการที่จะสนองตอบความพึงพอใจในการดำรงชีวิต และพื้นฐานที่ทำให้เกิดแรงขับหรือแรงจูงใจ ซึ่งเป็นผลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมไปในทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย

2.2 การฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นวิธีที่สำคัญ และเป็นวิธีนิยมใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน จากความสำเร็จดังกล่าวนักวิชาการสาขาต่างๆ ได้มีความหมายของการฝึกอบรมดังนี้

ภิญโญ สาร (2517 : 442) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผนมุ่งหมายพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะขององค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ และ ทศนีย์ สุภาเมธิ (2525 : 10) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ ความคิดและสมรรถภาพในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีการปฏิบัติร่วมกันในช่วงระยะเวลาหนึ่งอย่างมีระบบระเบียบ

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 176) กล่าวว่า การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่จะมุ่งเพิ่มความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น

อัมพร สุภชาติวงศ์ (ม.ป.ป. : 35) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลอย่างมีระบบ เพื่อให้บุคคลมีความรู้และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ

น้อย ศิริโชติ (2523 : 6) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องบริการด้านบุคคลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนผู้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะอย่างให้แก่หน่วยงานได้ดี การฝึกอบรมเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมาก ทั้งนี้เพราะบรรดานักศึกษา นักวิชาการ และนักบริหารหน่วยงานต่างๆ ขอมริบว่า การฝึกอบรมต้องพัฒนาหลักสูตรในระดับมาก และต้องการรูปแบบการฝึกอบรมการประชุมเชิงวิชาการ โดยให้สถาบันที่เปิดสอนทางการศึกษาเกษตรเป็นหน่วยงานดำเนินการ

ดุสิต เดชภิมล และคณะ (2529 : 4-5) ได้ศึกษารูปแบบความต้องการในการฝึกอบรมของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผลการวิจัย พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอต้องฝึกอบรมวิชาการบริหารวิชาการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ระบบข้อมูลและการจัดเก็บเงิน การบัญชี พัสดุ ครุภัณฑ์ และการก่อสร้าง การบริหารงานบุคลากร เทคนิคการแก้ปัญหา การจัดทำแผนพัฒนาการประถมศึกษาภายในอำเภอ และเทคนิคการวิจัย และวิธีนำผลงานวิจัยมาพัฒนา ตามลำดับ ส่วนรูปแบบในการฝึกอบรมที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเลือกและต้องการได้แก่

1. วิธีการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ต้องการแบ่งกลุ่มคั่นคว่ำและอภิปรายผล วิธีที่สองคือ ศึกษาเฉพาะกรณี บทบาทสมมติ และการบรรยายตามลำดับ
2. วิทยากรที่มาให้การอบรมและความรู้คือ วิทยากรพิเศษ
3. หลักสูตรที่ใช้ในการอบรมคือ หลักสูตรต่อเนื่อง
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดฝึกอบรม 5 วัน รองลงมา คือ 6-10 วัน
5. จำนวนผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ต้องการ 31-45 วัน รองลงมา คือ 16-30 คน

2.2.1 ประเภทของการฝึกอบรม

วิจิตร อวระกุล (2537 : 82-86) ได้จัดแบ่งประเภทของการฝึกอบรมออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. การฝึกอบรมก่อนการทำงาน (Pre-service training หรือ Pre-entry training) การฝึกอบรมประเภทนี้ก็คือ การศึกษาในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ในระยะก่อนการทำงานซึ่งเป็นการให้การศึกษาในเนื้อหาวิชาการอย่างกลางๆ ทั่วไป
2. การอบรมประดมนิเทศ (Orientation) เป็นการอบรมให้แก่บุคคลที่เข้ามาทำงานใหม่ที่ได้รับบรรจุเข้าทำงานระยะแรกยังไม่รู้อะไรที่เกี่ยวกับหน่วยงาน เป็นการแนะนำให้พนักงานที่บรรจุใหม่ได้ทราบเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ ประวัติ ความเป็นมาของหน่วยงาน ผู้บริหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างการทำงาน สภาพการจัดสร้างงาน เป็นการจัดข้อสงสัยต่างๆรวมทั้งจัดความถี่ของผู้ปฏิบัติงานใหม่

3. การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน (Induction training) การฝึกอบรมแบบนี้เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญและประสบการณ์เบื้องต้นของสาขางานนั้น โดยเฉพาะเป็นการอบรมทางด้านเทคนิคหรือวิธีการทำงานเฉพาะเรื่องเฉพาะอย่าง เช่น การใช้เครื่องมือ การควบคุมเครื่องจักร การอบรมก่อนเข้าทำงานนี้เป็นการอบรมก่อนให้ปฏิบัติงานจริง

4. การอบรมระหว่างปฏิบัติการหรือประจำการ (In-service training) การฝึกอบรมแบบนี้เป็นการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญงานในหน้าที่ ที่ตนทำให้มากขึ้น ในขณะที่บุคคลยังดำรงตำแหน่งอยู่โดยไม่ต้องลาออกไปเรียนที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานนั้น ในขณะที่รับการฝึกอบรมโดยหน่วยงานหรือทางราชการจัดขึ้นเอง เช่น การอบรมพัฒนาระยะสั้น การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่หน่วยงานจัดให้มีเป็นครั้งคราว ซึ่งจัดว่าเป็นการฝึกอบรมหรือการพัฒนาบุคคลระหว่างการปฏิบัติการทั้งสิ้น

5. การฝึกอบรมเฉพาะเรื่องเฉพาะวิชา (Specific training) เป็นการอบรมเทคนิคปลีกย่อยหรือเป็นรายละเอียดเฉพาะเรื่อง เช่น การอบรมเทคนิค “การตรวจการติดเชื้อในรังไข่” “การตรวจตัวอ่อน” ฯลฯ ซึ่งเป็นอบรมรายละเอียดเฉพาะเรื่องที่จัดทำเป็นพิเศษของหน่วยงานเพื่อเสริมงานหลักให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

6. การอบรมพิเศษ (Special training) เป็นการอบรมรายการพิเศษที่นอกเหนือไปจากกาอบรมหลักขององค์กรทั้ง 5 ข้อดังกล่าวข้างต้น เช่นการอบรมอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย อบรมลูกเสือชาวบ้าน อบรมอาสาสมัคร อบรมหน่วยบรรเทาทุกข์ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากประเภทของการฝึกอบรมดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การฝึกอบรมครูประจำการอยู่ในประเภทของการฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติการหรือประจำการ (In-service training)

2.2.2 การฝึกอบรมในงานส่งเสริมการเกษตร

ได้มีนักวิชาการฝึกอบรมได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้หลายท่านคือ สุรพล จันทราบีตย์ (2534 : 2), ชัยชาญ มณีบุญย์ (2531 : 2), นาด พันธมนาวิน (2534 : 1), พลสัณฑ์ โพธิ์ศรีทอง (2534 : 94) และ เครือวัลย์ ลิมอภิชาติ (2531 : 2) ได้ให้ความหมายการฝึกอบรมในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาบุคคลอย่างมีระบบ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านความรู้ ทักษะ และทักษะที่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการเกษตรได้มีการนำเอาการฝึกอบรมมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และยังใช้ยุทธวิธีในการพัฒนาบุคคลเป้าหมายซึ่งเป็นการเกษตรกรทำให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ ความคิด และวิธีปฏิบัติต่างๆ เพิ่มทักษะความสามารถ เกิดความมั่นใจในการประกอบอาชีพของตนเอง

ความสำคัญของการฝึกอบรมในงานส่งเสริมการเกษตร

เครือวัลย์ ลิ้มอภิชาติ (2531 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะการณ์ปัจจุบันที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การพัฒนาคนให้มีคุณสมบัติให้เหมาะสมกับงาน และพัฒนาให้เหมาะสมกับคนจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง องค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชนต่างให้ความสำคัญในเรื่องการฝึกอบรม สอดคล้องกับ สุรพล จันทราปิตย์ (2534 : 5-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมต่อบุคคลต่อบุคคลเป้าหมายของงานส่งเสริม ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้บุคคลเป้าหมายมีโอกาสเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติ ภายใต้การแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม หรือวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องนั้นๆ จนมีความเข้าใจและเชื่อมั่นตนเองมากกว่าที่จะทำแบบลองผิดลองถูก
2. ช่วยให้ผู้บุคคลเป้าหมายประหยัดเวลาการเรียนรู้ เนื่องจากผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้จัดหลักสูตรเป็นระบบ มีขั้นตอน บุคคลเป้าหมายจึงได้เรียนรู้ ในเวลาที่สั้นกว่าการไปศึกษาด้วยตนเอง
3. ช่วยให้ผู้บุคคลเป้าหมายมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกันทำให้เกิดความคิดกว้างขวางและลึกซึ้ง ก่อให้เกิดปัญหาและรู้ทันเหตุการณ์มากขึ้น
4. ช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำของบุคคลเป้าหมาย ให้มีความสามารถการทำงานและผู้นำผู้อื่นได้ .ทำให้เรียนรู้พฤติกรรมของผู้นำที่ประสบผลสำเร็จและเข้าใจในหลักการวิธีปฏิบัติที่ทำให้เกิดความเชื่อถือยอมรับ ได้รู้จักตัวเองมากขึ้นจึงมีทัศนคติพร้อมที่จะเป็นผู้นำ
5. ช่วยพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่เข้ารับการฝึกอบรม ได้เรียนรู้โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง มีความเข้าใจและทัศนคติที่ดี ทำให้การทำงานเป็นกลุ่มมีประสิทธิภาพ สามารถไปพัฒนาชุมชนของตนเองได้

กล่าวโดยสรุป การฝึกอบรมมีประโยชน์และสำคัญต่อการพัฒนาบุคคล งาน และหน่วยงาน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นอย่างดี

2.2.3 ความหมายของความต้องการฝึกอบรม

ได้มีผู้ให้ความหมายของความต้องการฝึกอบรม (Training Needs) ไว้หลายความหมาย กล่าวโดยสังเขปดังนี้

ไมตรี ทองประวัตติ (2529 : 38) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า หมายถึง อุปสรรคปัญหาขัดข้องใดๆ ที่อาจแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม สอดคล้องกับ ทองฟู จินะโชติ (2531 : 56) ให้ความหมายของความต้องการฝึกอบรมว่า หมายถึง สภาพที่ไม่พึงปรารถนา ที่มีอยู่ในหน่วยงาน จุดอ่อน ปัญหา หรือสิ่งปกพร่องที่ไม่พึงปรารถนาในการทำงาน ซึ่งอาจจะแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม หรืออุปสรรคปัญหาขัดข้องที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานที่สามารถแก้ไขได้โดยการฝึกอบรม

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความต้องการฝึกอบรม หมายถึง ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม

2.2.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

วิจิตร อวาทกุล (2540 : 44-55) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ดังนี้

1. เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากร จึงลดค่าใช้จ่ายขององค์กร
2. เสนอความต้องการของบุคลากรที่แสวงหาความรู้ การศึกษาและความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน
3. เพิ่มประสิทธิภาพและทักษะการทำงานทางลัดของการทำงานและการบริหารงาน
4. พัฒนาการทำงานขั้นพื้นฐานขององค์กรให้ถูกต้องและ ใดมาตรฐาน
5. เพิ่มขีดความสามารถและความรับผิดชอบในการทำงานของบุคลากร
6. เกิดการเคลื่อนไหวตำแหน่งหน้าที่เป็นการปรับปรุงขวัญกำลังใจ
7. เพิ่มพูนคุณภาพประสิทธิภาพ ความรู้ ความสามารถวุฒิที่สูงขึ้นได้รวดเร็วขึ้น
8. สร้างความสำคัญแก่บุคลากรเพื่อการสับเปลี่ยน หมุนเวียน โยกย้ายและการเข้ารับตำแหน่งใหม่

9. เมื่อทุกคนมีประสิทธิภาพคนน้อยทำงานได้เท่ากับคนมาก จึงลดอัตราการจัดจ้างคนใหม่ การทดแทนคนเก่าที่ย้ายไปเป็นการเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร

นอกจากนี้ เครือวัลย์ ลิมอภิชาติ (2531 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะการณ์ปัจจุบัน ที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การพัฒนาคนให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงาน และพัฒนางานให้เหมาะสมกับคนจึง

มีความจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง องค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชนต่างให้ความสำคัญในเรื่องของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีประโยชน์และสำคัญต่อการพัฒนาคน งาน และหน่วยงาน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพบุคลากรนั้น ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุน จัดสรรทุน หรือสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อหรือการฝึกอบรม นับว่าเป็นเรื่องจำเป็นมาก ดังเช่น ทิลา สีนานุเคราะห์ (2525 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการพัฒนาสรรรภภาพด้านวิชาการของบุคลากร กรมฝึกหัดครู พบว่า การเงินเป็นอุปสรรคในการศึกษาต่อ การศึกษาต่อทำให้ไม่ได้ขึ้นเงินเดือน มานพ สุดสงวน (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความต้องการของคณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า อาจารย์มีความต้องการพัฒนาด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาโดยการดูงาน การฝึกอบรมและการวิจัยในสาขาที่เกี่ยวข้อง แต่อุปสรรคและปัญหาที่อาจารย์ประสบอยู่ก็คือ การสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์

2.3 แนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกรไทย

ความยากจนของเกษตรกรเป็นปัญหาที่เนิ่นนาน หากปล่อยให้หน่วยงานใดหน่วยหนึ่งรับผิดชอบแก้ไขย่อมจะสำเร็จได้ยาก แต่ปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหาก หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนร่วมมือประสานงานช่วยเหลืออย่างจริงจัง

จากการศึกษาวิจัยโครงการพัฒนาเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานต่างๆ ของรัฐสามารถสรุปเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกรโดยภาพรวมต่อไปนี้ (วันชัย สัจจาบรรพต, 2530 : 11-13)

1. ควรเน้นการพัฒนาคนและสังคมในชาติ ให้เกิดทัศนคติที่ดีในการแก้ปัญหาาร่วมกัน ในเรื่องการกระจายรายได้ให้เกิดความเป็นธรรมทุกฝ่าย โดยเฉพาะเกษตรกรที่ยากจนรวมทั้งปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง ไม่ฟุ้งเพื่อหือล้นค้าต่างประเทศ รู้จักประหยัด ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. สนับสนุนให้เกษตรกรผู้มีรายได้น้อย รวมตัวกันด้วยความสมัครใจ โดยเน้นให้เกิดจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งสร้างผู้นำในชุมชนเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งองค์กรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองได้

3. ปรับปรุงการบริหาร เน้นบทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย เป็นสำคัญ เพื่อลดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย รวมทั้งสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการกระจายรายได้ไปสู่เกษตรกร

4. พิจารณาโครงสร้างการผลิตเพื่อยังชีพและลดรายจ่ายของเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมทั้งสนับสนุนให้มีโครงการแม่บทในการผสมผสานงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น งานพัฒนาคนและสังคมเกษตรกร งานสนับสนุนปัจจัยการผลิต งานพัฒนาความรู้ ความสามารถต่างๆ และช่วยเหลือตนเองของเกษตรกรเป็นต้น

5. เน้นการลดแรงงานในภาคการผลิตทางการเกษตรลง เพื่อไปเพิ่มแรงงานด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและบริการอื่นๆ แทน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรผู้มีรายได้น้อยมีโอกาสเลือกทางที่ดีกว่า รวมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรที่ร่ำรวยดำเนินธุรกิจด้านอุตสาหกรรม การเกษตร โดยมีเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยเป็นผู้ผลิตวัตถุดิบป้อนโรงงาน

6. จัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ทำให้เกษตรกรเหล่านี้มีโอกาสที่จะลงทุนเพื่อการผลิต โดยคิดค่าอัตราดอกเบี้ยต่ำ

7. สนับสนุนให้มีการจัดหาปัจจัยการผลิต แก่เกษตรกรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ได้แก่ ที่ดิน เมล็ดพันธุ์ ยากำจัดศัตรูพืช เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรผู้มีรายได้น้อยสามารถช่วยเหลือตนเองได้

8. เน้นการสนับสนุนให้เกิดระบบการตลาด ที่เอื้ออำนวยต่อการเกษตรกรรมผู้มีรายได้น้อยซึ่ง ได้แก่ ตลาดท้องถิ่น รวมทั้งตลาดกลาง นอกจากนี้ควรพัฒนาให้มีความชำนาญด้านเศรษฐกิจการตลาดในระยะยาวด้วย

9. สนับสนุนการลงทุนระยะยาว ทั้งภาคเกษตรอุตสาหกรรมและบริการอื่นๆ โดยเน้นให้เกษตรกรผู้มีรายได้น้อยมีส่วนร่วมในการพัฒนา และปรับปรุงอาชีพความเป็นอยู่ของตนเองในธุรกิจครัวเรือน และชุมชนและองค์กรต่างๆ

10. เน้นการวางแผนครอบครัว โดยเฉพาะในเขตเกษตรล้าหลังอย่างจริงจังทั้งนี้เพื่อลดอัตราส่วนของสมาชิกครอบครัวลงให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตในครอบครัว

11. ปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ให้เหมาะสมต่อการสนับสนุนให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมแก่เกษตรกรและคนอื่นๆ โดยเน้นการพัฒนาระบบเงิน การธนาคารให้สนับสนุนบุคคลดังกล่าวอย่างจริงจัง

12. เน้นการดำเนินงานด้านต่างประเทศให้มีความรัดกุม โดยรัฐควรต้องพิจารณาถึงความได้เปรียบเสียเปรียบด้านการค้า รวมทั้งควรมีอำนาจการต่อรองกับต่างประเทศเพื่อให้เกิดดุลการค้าที่เหมาะสม และไม่ให้เกิดผลเสีย ต่อเกษตรกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ

13. รัฐควรจำกัดการค้าครบวงจรบางรูปแบบของเอกชน ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้มี

รายได้น้อยที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ เมื่อเอกชนเหล่านี้ขยายวงกว้างขึ้นเกษตรกรก็ยิ่งลดลง ดังนั้นควรมีการจัดสรรโควตาการผลิตและการตลาดให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยเป็นสำคัญ

กล่าวโดยสรุป การแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกร จำเป็นต้องมีบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 ฝ่ายเข้ามาร่วมเหมือนกัน ได้แก่ 1) ตัวเกษตรกรเอง 2) รัฐบาล 3) องค์กรเอกชนหรือพ่อค้าคนกลาง โดยทั้งสามฝ่ายต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือตัวเกษตรกรเองต้องมีการพัฒนาตนก่อน ในการพัฒนานั้นเนื่องจากเกษตรกรค่อนข้างยากจนและมีความสามารถต่างๆ จำกัด ดังนั้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ซึ่งขอเสนอเรื่องกลุ่มเกษตรกรที่ได้ดำเนินการไปส่วนหนึ่งแล้ว และกำลังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2.4 ความรู้ ทักษะ หลักการเรียนรู้ และจิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับการเกษตรกร

ความรู้ (knowledge) และทักษะ (skill) เป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้ (learning) ซึ่ง คาร์ซีแฮมมอนด์ (Carsie Hammonds) (อ้าง โดยบุญธรรม จิตต์อนันต์, 2536 : 247) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้ไว้ว่า

การเรียนรู้ (learning) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล โดยกิจกรรมหรือประสบการณ์ของเขาเอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม (behavior) เขาเรียนรู้จากสิ่งที่เขาทำ เขากระทำ เขาเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมอย่างเดียวหรือหลายอย่างที่เขาก่อทำด้วยตนเอง

นิยามดังกล่าวเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวบุคคล โดยกิจกรรมหรือประสบการณ์ การเรียนรู้ไม่ใช่ กระบวนการดูซึม หรือสั่งให้กันเหมือนการให้สิ่งของแต่ละบุคคลต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะมอบให้บุคคลอื่นกระทำการแทนเพื่อให้ตนเองเกิดการเรียนรู้นั้นย่อมเป็นไปได้

พฤติกรรมของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไป อาจจะเป็นด้านความรู้ (Knowledge) ด้านเจตคติ (attitude) หรือด้านทักษะ (Skill) หมายความว่า หลังจากเรียนไปแล้วผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ยังไม่รู้ หรือเพิ่มระดับความเข้าใจ ทักษะคิดต่อเรื่องใดก็ตามที่ยังไม่ดีก็ย่อมดีขึ้น สิ่งใดที่คิดไม่เป็นที่ทำได้ เมื่อเรียนรู้แล้วก็สามารถคิดเป็น ทำได้ มีทักษะหรือความชำนาญในกิจกรรมที่เรียนมากขึ้น

การเรียนรู้ทำให้คนเราแตกต่างกันไป แตกต่างกันไปจากเดิมก่อนที่จะมีการเรียน หรือแตกต่างกันระหว่างที่มีการเรียนกับคนที่ไม่มีการเรียน บางคนอ่านหนังสือได้ บางคนอ่านหนังสือไม่ออก บางคนขับรถยนต์เป็น แต่บางคนขับรถไม่เป็น ผู้ที่ทำอะไรไม่ได้ดังกล่าวก็เนื่องจากไม่ได้เรียน พฤติกรรมของเขาไม่เปลี่ยนแปลง จึงไม่เกิดการเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1 หลักในการเรียนรู้ (Principles of learning)

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2536 : 248-250) ได้กล่าวว่า นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ทำการศึกษาว่าคนเราเรียนรู้กันอย่างไร แล้วประมวลผลเป็น“หลักในการเรียนรู้”ซึ่งมีหลายข้อแตกต่างกันไปในแง่ของการเรียน อย่างไรก็ตาม มีหลักใหญ่ๆ ในการเรียนที่เห็นพ้องต้องกันว่าเป็นแนวทางในการเรียนรู้ของคนเราที่เป็นผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลเป้าหมายที่เกษตรกร การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ของเกษตรกรมีดังนี้

1. มีความต้องการที่จะเรียน (desire) ความต้องการที่จะเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ทำให้การเรียนได้ผล จะเห็นได้ชัดในกรณีที่เกษตรกรไปฟังอบรมชี้แจง หรือการประชุมโดยสมัครใจทำไม่ได้ผลดี ความต้องการที่จะเรียนอาจเกิดขึ้นจากความสนใจในเองใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรเอง อาจเพื่อแก้ปัญหา หาความรู้หรือแนวคิดใหม่ๆ นอกจากนี้อาจเป็นเพราะถูกเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือเพื่อนบ้านกระตุ้นให้เกิดความสนใจ จึงเกิดความต้องการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ

2. มีจุดเริ่มต้นที่ดี (primary) โดยปกติ ความประทับใจในครั้งแรกนั้นยากที่จะลืม หมายความว่า การพบกันครั้งแรกกับเจ้าหน้าที่ที่ส่งเสริมหรือการประชุมครั้งแรกๆ นั้น มีความสำคัญเพราะเป็นครั้งแรกที่จะถูกกระตุ้นความสนใจให้มีมากขึ้น เกิดความรู้สึกว่ามาไม่ผิดทาง เป็นการเริ่มต้นด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีด้วยความมิตร และด้วยความเป็นกันเอง

3. รู้และเข้าใจแนวทางปฏิบัติเพื่อ ไปถึงจุดหมาย (goals) บุคคลเป้าหมายหรือเกษตรกรจะต้องเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งว่า มีแนวทางหรือกิจกรรมอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผล คือ การเรียนรู้ในสิ่งที่ประสงค์ คือ ต้องรู้ว่าตนเองจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว เช่น การไปประชุมอบรมเพื่อฟังคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ ฯลฯ ถ้าเกษตรกรรู้หน้าที่ของตนเองอย่างแน่ชัดก็จะทำให้เขาเรียนรู้ได้เร็ว ผลจะเกิดขึ้นตรงกันข้าม ถ้าเกษตรกรไม่รับคำชี้แจงให้เข้าใจในแนวทางปฏิบัติเหมือนกับปล่อยให้เขาอยู่ในความมืดมองไม่เห็นทิศทางที่จะไปสู่จุดหมายหรือเป้าหมายที่ตั้งมุ่งหวังไว้

4. มีการปฏิบัติการฝึกอบรมด้วยตนเอง (exercise) อาจเป็นกิจกรรมทางกายหรือทางจิตใจหรือทั้งสองอย่าง ทั้งผู้เรียนจะต้องปฏิบัติหรือฝึกฝนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม นั่นคือการเกิดการเรียนรู้ สำหรับหน้าที่ของผู้สอนหรือผู้ถูกถ่ายทอดความรู้ก็คือ จัดลำดับขั้นตอนการสอนเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ โดยกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอน

ถ้ามีการปฏิบัติฝึกฝนในกิจกรรมการเรียนการสอน ก็ยังเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ การปฏิบัติซ้ำควรเว้นช่วงที่เหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเรื่องที่ทำ การสอน กิจกรรมและผู้เรียนเป็นประการสำคัญ สิ่งใดที่เรียนไปแล้วไม่ได้นำไปใช้ปฏิบัติหรือทบทวนมักจะถูกลืม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5 มีความสัมพันธ์หรือการต่อเนื่องในสิ่งที่เรียน (association) การเรียนแต่ละเรื่องมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องต่อกันนั้นย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีกว่าการเรียนที่เก็บไว้ทีละอย่าง ซึ่งยังมองไม่เห็นว่าจะไปสัมพันธ์กับอะไร ผู้เรียนจะเข้าใจง่ายขึ้น ถ้ามีการชี้แจงให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น จากชิ้นเล็กๆ (parts) ไปประกอบเข้ากับชิ้นใหญ่ หรือจากชิ้นใหญ่แยกย่อยมาเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วให้เรียนเป็นชิ้นๆ ไป

การเรียนให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกันนับเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ดีกับเกษตรกร ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ที่สะสมมานาน คือเขาสามารถที่จะมองเห็นความสัมพันธ์หรือความผูกพันเรื่องใหม่และเรื่องเก่าให้เข้ากันได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเรื่องหรือแนวคิดและวิธีเผยแพร่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่มีความเข้าใจง่ายแค่ไหน

โดยปกติผู้เรียนจะเข้าใจดีขึ้นถ้านำหัวข้อที่มีหัวข้อภายในเกี่ยวเนื่องกันมาสอน เช่น ในเรื่องการปลูกพืชใดพืชหนึ่ง ถ้าจะให้มีความต่อเนื่องภายในจะต้องเริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน พันธุ์พืช การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บผลผลิต นอกจากนี้ตรวจสอบว่า ผู้เรียนจะเรียนได้ผลขึ้นอีกถ้าเรื่องที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับเรื่องที่เขาารู้แล้ว หรือกำลังสนใจอยู่ คือช่วยทำให้เขาเกิดความสนใจมากขึ้น เข้าใจเร็วขึ้น เช่น การสอนเรื่องการทำนาหว่านน้ำตมกับชาวนาที่รู้เรื่องการทำนาหว่านอยู่แล้ว เป็นต้น

6. มีความพอใจกับผลการเรียน (effect) การเรียนอาจจะให้ความพอใจ หรือความไม่พอใจ โดยปกติแล้วผู้เรียนจะเรียนดีขึ้น ถ้าการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเข้าใจ สภาพแวดล้อมดี และผลการเรียนเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเขารู้สึกว่ามีควมก้าวหน้าในการเรียน หรือกำลังประสบความสำเร็จ

การให้ผู้เรียนได้รู้จักอ่อนของตนเองตั้งแต่เริ่มแรก ดีกว่าให้เขารู้ตอนท้าย คือ เมื่อไปถึงจุดจบแล้วประสบกับความล้มเหลวซึ่งสายเกินที่จะแก้ บุคคลที่มีโอกาสประเมินผลงานตนเองตั้งแต่เริ่มแรกย่อมมีโอกาสที่จะแก้ไขปรับปรุงตนให้ก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จได้

คนเรามักจะชอบทำในสิ่งที่ต้องการก้าวหน้าและเห็นผลสำเร็จ แต่ไม่ชอบความล้มเหลวหรือความผิดหวัง เกษตรกรที่ทดลองทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เองตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม เมื่อนำปุ๋ยหมักไปใช้ในการปลูกพืช ปรากฏว่าพืชงอกงามดี เขาก็บังเกิดความพอใจในการทดลอง พร้อมทั้งมีความเชื่อมั่นศรัทธา ในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ต่อไปเมื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมนำเรื่องอื่นมาเผยแพร่หรือสอน เกษตรกรก็ยินดีที่จะเรียนอีก

จะเห็นได้ว่า การทำอะไรสำเร็งนั้น เป็นสิ่งที่จูงใจให้อยากเรียนรู้หรืออยากทำสิ่งอื่นต่อไป อีก เพราะฉะนั้น ระหว่างทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยแรงเสริม (reinforcement) มาก กระตุ้นให้กำลังใจ เช่น ได้รับการยกย่อง ชมเชย/รางวัล ตามโอกาสอันควร

2.4.2 จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับเกษตรกร

การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมทั้งสมาชิกในครอบครัว ได้เกิดการเรียนรู้ในวิธีการใหม่ๆ หรือมีแนวคิดใหม่ ๆ ที่เกิดประโยชน์ต่อการเกษตรกร มีการพัฒนาปรับปรุงให้อาชีพการเกษตรกรรมของตนและครอบครัวให้ดีขึ้น เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ เพราะได้สร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่ดี มีความรู้ มีทักษะ หรือเจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสามอย่างดีขึ้นเป็นสิ่งที่ปรารถนา

การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ (knowledge) ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ เช่น ชนิดของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วิธีการรักษา การรู้จักการใช้ปัจจัยในการผลิต หรือ การรู้จักการรวมตัวเป็นกลุ่ม หรือเป็นสมาชิกสหกรณ์ เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงด้านทักษะ (skills) ได้แก่ ทักษะการคิด (thinking skill) คือ สามารถคิดทำอะไรได้ สร้างอะไรขึ้นมาได้ เสนอปัญหาแล้วแก้ปัญหาได้ หรือสามารถวางแผนจัดระบบปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ได้ การขับรถแทรกเตอร์ การใช้เครื่องมือต่างๆ เป็นต้น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในเรื่องการบริการความรู้ทางการเกษตรแก่เกษตรกรนั้น มีหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน หลายหน่วยงาน ดำเนินงานทางด้านนี้อยู่แล้ว แต่ก็ปรากฏว่ายังมีเกษตรกรอีกเป็นจำนวนมาก มีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรแผนใหม่ ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกร ในจังหวัดต่างๆ ไว้ ซึ่งสามารถนำมาประกอบการวิจัย

สุพล ประชญกุล (2521 : 45) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โครงการอบรมวิชาชีพการเกษตรกรรม หลักสูตรระดับของวิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรี ตามความต้องการของเกษตรกรอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า เกษตรกรต้องการที่จะเข้ารับการอบรมวิชาชีพเกษตร เพราะมีความรู้สึกว่า ยังมีความรู้ทางการเกษตรไม่เพียงพอที่จะประกอบอาชีพให้ได้ผลดี วิชาที่ต้องการให้เปิดอบรมเรียง จากมากไปหาน้อยดังนี้คือ การทำนาแผนใหม่ การปลูกพืชไร่ต่างๆ การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงโคเนื้อ การสหกรณ์ กฎหมายและการถนอมอาหาร เช่นเดียวกับ เข็มทอง ทักษิณารศมี (2521 : 40) ได้สำรวจความต้องการความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกร ในตำบลคงข่อย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่าเกษตรกรมีความต้องการความรู้ในระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อเอกสารฉบับนี้อีกอย่างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สูงในเองการตลาด การปลูกข้าวโพด การเพาะเห็ดฟาง การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ การปลูกพืชหมุนเวียน และการทำนา นอกจากนี้แล้วเกษตรกรยังได้ระบุความต้องการในเรื่องระบบชลประทาน การทำไร้แตกโม และการปลูกผัก ในทำนองเดียวกัน พรวิสัย ลือศิริเจริญพงศ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของเกษตรกรในการรับบริการทางวิชาการเกษตรจากวิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์ พบว่าเกษตรกรมีความต้องการรับบริการทางวิชาการเกษตรด้านการผลิตทางการเกษตรเกี่ยวกับหลักการเกษตรทั่วไปในระดับมาก ส่วนด้านการผลิตพืชและการผลิตสัตว์ เกษตรกรมีความต้องการระดับปานกลาง ขณะเดียวกันเกษตรกรมีความต้องการ รับบริการทางวิชาการเกษตร ด้านการจัดการไร้เนาและด้านคหกรรมศาสตร์ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เสนอ สิงคมาศ (2521 : 39-46) ได้ศึกษาถึงความต้องการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ในอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง สรุปผลการวิจัยไว้ว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นค่อนข้างมาก โดยมีความต้องการจะเข้ารับการอบรมวิชาสุขภาพสัตว์ การปราบศัตรูพืช ดินและปุ๋ย การทำนาแผนใหม่ การทำไร้ การทำสวนผัก การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงโคนม การเลี้ยงโคเนื้อ และการเลี้ยงปลา

อำนาจ ศิลวัตร (2522 : 39) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสนใจและความต้องการของประชาชน ที่มีต่อการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น เพื่อใช้ในโครงการของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนสนใจและต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรม โดยจัดให้มีหลักสูตรที่มีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ สำหรับวิชาชีพเกษตรกรรมที่สนใจนั้น เรียงลำดับจากน้อยไปหามากในแต่ละสาขาวิชาดังนี้คือ สาขาพืชกรรมมีวิชาการปลูกผักเพื่อการค้าและสวนครัว การเพาะเห็ด การทำนาแผนใหม่ สาขาสัตว์บาล ได้แก่ การเลี้ยงไก่ การผลิตโคนม การเพาะเลี้ยงปลา และการผสมพันธุ์ปลา สำหรับสาขาอื่น ประชาชนสนใจวิชาหลัก การสหกรณ์ หลักการทำอาหารกระป๋อง และวิชาอุตสาหกรรมหมักดอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สง่า แก้วบุตรดี (2526 : 110-111) ที่ศึกษาความต้องการความรู้ด้านเกษตรของเกษตรกรผู้นำ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่มีต่อวิทยาเขตเกษตรสุรินทร์ สรุปผลการวิจัย ความต้องการความรู้ วิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้นำ สามารถเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือการทำนาข้าว การเลี้ยงกระบือ การเลี้ยงสุกร การปลูกข้าวโพด การเลี้ยงไก่เนื้อ และการทำสวนผัก เป็นต้น ส่วนความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเกษตร ได้แก่ แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร และหลักการฟาร์ม เป็นต้น

จากการตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้ว จึงเป็นข้อมูลเบื้องต้น สนับสนุนให้ผู้วิจัยนำไปใช้เป็นกรอบแนวความคิด และแนวทาง ในการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว บ้านป่าตมิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดยมีจำนวน 45 คน

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาว
ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกร บ้านป่าตมิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนและเตรียมการ
2. ด้านการจัดการเลี้ยงดู
3. ด้านโรค การป้องกันและการสุขภาพโรค
4. ด้านการจับและจำหน่ายผลผลิต

กำหนดให้ค่าคะแนนความต้องการเป็นดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ความต้องการฝึกอบรมระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ความต้องการฝึกอบรมระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ความต้องการฝึกอบรมระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ความต้องการฝึกอบรมระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ความต้องการฝึกอบรมระดับน้อยที่สุด

3.2.2 วิธีการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของปัญหา
2. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามเพื่อความเหมาะสมในการเก็บข้อมูลให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
4. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอนดังที่กล่าวมาแล้ว แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นแบบปลายปิด (Close question)

3.2.3 การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out)

หลังจากสร้างแบบสอบถามเสร็จ นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทะเลวงขาว บ้านปะเสยะวอจำนวน 10 ชุด เพื่อหาข้อบกพร่องและทำการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่อนำแบบสอบถามกลับมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

α = แทนสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k = แทนจำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ = แทนผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S^2 = แทนความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

สูตรความแปรปรวนของคะแนน

$$S^2 = \left[\frac{\sum X^2}{N} \right] - \left[\frac{\sum X}{N} \right]^2$$

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนน

X = แทนคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

N = แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (รวิวรรณ ชินะตะกุล, 2528 : 145)

ผลจากการทดสอบได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.64 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นที่จะนำไปใช้สอบถามในงานวิจัยครั้งนี้ได้

3.2.4 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองโดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 45 ชุด ไปแจกให้เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากระพงขาว บ้านป่าตาดิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ได้คืน 45 ชุด จากแบบสอบถามทั้งหมด 45 ชุด

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้แต่ละฉบับมาทำการแจกแจงความถี่ เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติดังนี้

- 1 นำแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่
- 2 นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{X}{N} \times 100 \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร, } 2528 : 65)$$

กำหนดให้ X = จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

- 3 การคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย

สูตร
$$\mu = \frac{\sum fx}{N}$$

กำหนดให้ μ = ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ = ผลรวมของผลคูณความถี่

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ค่าคะแนนเฉลี่ยของเกษตรกร เกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านต่างๆ คือ ด้านการวางแผนและเตรียมการ ด้านการจัดการเลี้ยงดู ด้านโรค การป้องกันและการสุขภาพโรค และด้านการจับและการจำหน่ายผลผลิต โดยกำหนดให้

- 5 หมายถึง มีความต้องการระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความต้องการระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความต้องการระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความต้องการระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความต้องการระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของข้อมูลค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ที่ความหมายโดยคัดแปลงจาก ประคอง
กรรมสูตร ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความต้องการระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีความต้องการระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีความต้องการระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีความต้องการระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีความต้องการระดับน้อยที่สุด (ประคอง กรรมสูตร, 2528:65)

4. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N}\right]^2}$$

กำหนดให้ σ = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมของผลคูณความถี่กับคะแนน

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

X = คะแนนที่กำหนดการประเมินค่า 5, 4, 3, 2, และ 1

f = ความถี่

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ผลการวิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกร บ้านป่าตาดิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว 2) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาว และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาว ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว

ตารางที่ 4.1 สถานภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว บ้านป่าตาดิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

รายการ	จำนวน(คน)N=45	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	34	75.56
หญิง	11	24.44
อายุ(ปี)		
17-26	8	17.78
27-36	17	37.78
37-46	10	22.22
47-56	8	17.78
57-66	2	4.44
อายุเฉลี่ย 36.80 ปี		
สถานภาพการสมรส		
โสด	11	24.44
สมรส	32	71.12
หม้าย	2	4.44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)N = 45	ร้อยละ (%)
ระดับการศึกษา		
จบชั้นประถมศึกษา	23	51.12
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	7	15.56
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	10	22.22
จบชั้น ปวส.	1	2.22
จบปริญญาตรี		
สาขาบริหารศาสตร์	2	4.44
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2	4.44
นับถือศาสนา		
พุทธ	-	0.00
อิสลาม	45	100.00
คริสต์	-	0.00
ประสบการณ์ในการเลี้ยง(ปี)		
1-5	21	46.66
6-10	13	28.89
11-15	8	17.78
16 ปีขึ้นไป	3	6.67
ประสบการณ์ในการเลี้ยงเฉลี่ย 7.60 ปี		
รายได้เฉลี่ยจากการเลี้ยงต่อปี(บาท)		
10,000-19,000	13	28.89
20,000-29,000	6	13.33
30,000-39,000	7	15.57
40,000-49,000	5	11.11
50,000-59,000	5	11.11
60,000-69,000	5	11.11
70,000-79,000	-	0.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)N = 45	ร้อยละ (%)
รายได้เฉลี่ยจากการเลี้ยงต่อปี(บาท)		
80,000-89,000	1	2.22
90,000-99,000	1	2.22
100,000 ขึ้นไป	2	4.44
รายได้จากการเลี้ยงต่อปีเฉลี่ย 37,100 บาท		

จากตารางที่ 4.1 แสดงสถานภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาว บ้านป่าตาดิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี พบว่ามีเกษตรกรผู้เลี้ยงชายมากกว่าหญิง กล่าวคือ มีเกษตรกรชายร้อยละ 75.55 เกษตรกรหญิงร้อยละ 24.45 มีอายุระหว่าง 27-36 ปี มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 37.78 รองลงมา มีอายุระหว่าง 37-46 ปี ร้อยละ 22.22 ส่วนอายุระหว่าง 17-26 ปี และอายุระหว่าง 47-56 ปี มีจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 17.78 และอายุระหว่าง 57-66 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 4.44 อายุเฉลี่ย 36.80 ปี อายุต่ำสุด 17ปี อายุสูงสุด 65 ปี ส่วนใหญ่สมรสแล้ว ร้อยละ 71.12

เกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 51.12 รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 22.22 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 15.56 จบชั้นปริญญาตรีสาขาบริหารศาสตร์ และผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษามีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 4.44 และจบชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 2.22 เกษตรกรทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม

เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงระหว่าง 1-5 ปี มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 46.66 รองลงมา 6-10 ปี ร้อยละ 28.89 ,11-15 ปี ร้อยละ 17.78 และ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6.66 ประสบการณ์ในการเลี้ยงโดยเฉลี่ย 7.60 ปี มากที่สุด 20 ปี และน้อยที่สุด 1 ปี

เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการเลี้ยงต่อปีระหว่าง 10,000-19,000 บาท ร้อยละ 28.89 รองลงมาอยู่ระหว่าง 30,000-39,000 บาท ร้อยละ 15.57 ระหว่าง 20,000-29,000 บาท ร้อยละ 13.33 ระหว่าง 40,000-49,000บาท ระหว่าง 50,000-59,000บาท และระหว่าง 60,000-69,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 11.11 ระหว่าง 100,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 4.44 ระหว่าง 80,000-89,000 บาท และ ระหว่าง 90,000-99,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 2.22 รายได้จากการเลี้ยงต่อปีเฉลี่ย 37,000 บาท รายได้จากการเลี้ยงต่ปีต่ำสุด 10,000 บาท รายได้จากการเลี้ยงต่อปีสูงสุด 100,000 บาท

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกรบ้านปาตาดิมอ
อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

ตารางที่ 4.2 สภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกรบ้านปาตาดิมอ

รายการ	จำนวน(คน)N=45	ร้อยละ(%)
จำนวนปลากะพงขาวที่เลี้ยงในแต่ละรุ่น		
1,000-2,700	31	68.90
2,800-4,500	10	22.22
4,600-6,300	2	4.44
6,400-8,100	-	0.00
8,200-10,00	2	4.44
จำนวนปลาที่เลี้ยงในแต่ละรุ่นเฉลี่ย 2,700 ตัว		
รูปแบบการเลี้ยง		
เลี้ยงในบ่อดิน	2	4.44
จำนวนพื้นที่ที่เลี้ยงในบ่อดิน โดยเฉลี่ย 5 ไร่		
เลี้ยงในกระชัง	43	95.56
จำนวนกระชังที่เลี้ยง โดยเฉลี่ย 2.5 กระชัง		
ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้ง สภาพแวดล้อมของ		
สถานที่ในการเลี้ยง		
มากที่สุด	4	8.88
มาก	12	26.68
ปานกลาง	23	51.11
น้อย	6	13.33
จำนวนเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับใช้เลี้ยง		
มีมาก	5	11.11
มีเพียงพอ	30	66.67
มีน้อย	10	22.22
ไม่มีเลย	-	0.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)N=45	ร้อยละ (%)
การได้รับความรู้ด้านวิทยาการใหม่ๆ ทางการประมง		
จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม		
มีมาก	-	0.00
มีปานกลาง	10	22.22
มีน้อย	25	55.56
ไม่มีเลย	10	22.22
ปัญหาที่เกิดขึ้นในฟาร์มเลี้ยงปลา		
พื้นที่ในการเลี้ยงมีน้อย	(25)	55.56*
ปัญหาน้ำท่วม	(35)	77.78*
ขาดแคลนน้ำสำหรับใช้อุปโภคบริโภค	(2)	4.44*
เครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอ	(5)	11.11*
ตลาดสำหรับขายผลผลิตมีน้อย	(17)	37.78*
ปัญหาเรื่องน้ำเสีย	(4)	8.89*
หน่วยงานราชการ/เจ้าหน้าที่ส่งเสริม/เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม		
ที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจในการฝึกอบรมวิชาประมงให้		
กับเกษตรกร		
สนใจมาก	2	4.44
สนใจพอสมควร	23	51.11
สนใจน้อย	17	37.78
ไม่สนใจเลย	3	6.67
ความสามารถของการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่		
ฝึกอบรม		
มีมาก	-	0.00
มีปานกลาง	24	53.33
มีน้อย	13	28.89
ไม่มีเลย	8	17.78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)N=45	ร้อยละ (%)
เอกสารทางวิชาการที่ได้รับแจกเพื่อใช้ศึกษาประกอบ		
การฝึกอบรมในแต่ละครั้ง		
มีมาก	-	0.00
มีปานกลาง	10	22.22
มีน้อย	20	44.45
ไม่มีเลย	15	33.33
การจัดทำโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมงให้กับ		
เกษตรกรของหน่วยงานราชการ		
มีมาก	-	0.00
มีปานกลาง	13	28.89
มีน้อย	20	44.44
ไม่มีเลย	12	26.67
การติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรม		
วิชาชีพประมง		
มีมาก	-	0.00
มีปานกลาง	8	17.78
มีน้อย	20	44.44
ไม่มีเลย	17	37.78
หน่วยงานของรัฐ ได้จัดฝึกอบรมวิชาชีพประมง		
ในด้านใดบ้าง		
การเลี้ยงปลากะพงขาว	(29)	64.44*
การเพาะขยายพันธุ์ปลา	(17)	37.78*
การซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับ		
ใช้ในการเลี้ยงปลากะพงขาว	(1)	* 2.22

() คือจำนวนผู้ตอบในข้อนั้นๆ

* คิดจากจำนวนผู้ตอบในแต่ละข้อนั้นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.2 แสดงสภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกร บ้าน ปาดาคีมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี พบว่า จำนวนปลากะพงขาวที่เลี้ยงทั้งหมดในแต่ละรุ่นที่อยู่ ระหว่าง 1,000-2,700 ตัว มีจำนวนผู้เลี้ยงมากที่สุด ร้อยละ 68.90 รองลงมา ระหว่าง 2,800-4,500 ตัว ร้อยละ 22.22 ระหว่าง 4,600-6,300 ตัว และระหว่าง 8,200-10,000 ตัวมีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 4.44 จำนวนปลากะพงขาวที่เลี้ยงแต่ละรุ่นเฉลี่ย 2,700 ตัว จำนวนปลากะพงขาวที่เลี้ยงน้อยที่สุด 1,000 ตัว จำนวนปลากะพงขาวที่เลี้ยงมากที่สุด 10,000 ตัว รูปแบบการเลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงในกระชัง ร้อย ละ 95.56 รองลงมาเลี้ยงในบ่อดินร้อยละ 4.44

สำหรับความเหมาะสมของทำเลที่ตั้ง สภาพแวดล้อมของสถานที่ในการเลี้ยงปลากะพงขาว ส่วนใหญ่ระบุว่า มีความเหมาะสมปานกลาง (ร้อยละ 51.11) ด้านจำนวนเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับ ใช้ในการเลี้ยง ส่วนใหญ่ระบุว่า จำนวนเครื่องมืออุปกรณ์มีเพียงพอ (ร้อยละ 66.67) สำหรับการได้ รับความรู้ด้านวิชาการใหม่ๆ ทางการประมงจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ส่วนใหญ่พบว่า การได้รับความรู้ด้านวิชาการใหม่ๆ ทางการประมงนั้นยังมีน้อย (ร้อยละ 55.56) สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นใน ฟาร์มเลี้ยงปลานั้นส่วนใหญ่พบว่า มีปัญหาทางด้านพื้นที่ในการเลี้ยงในการเลี้ยงเกิดน้ำท่วม (ร้อยละ 77.78) รองลงมานั้นพบว่า เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับพื้นที่ในการเลี้ยงมีน้อย (ร้อยละ 55.56) ด้านหน่วย งานราชการหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจในการฝึกอบรม วิชาชีพประมงให้กับเกษตรกร ส่วนใหญ่ระบุว่า การให้ความสนใจของเจ้าหน้าที่นั้นมีความสนใจ พอสมควร (ร้อยละ 51.11) สำหรับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ส่วนใหญ่ระบุว่า ความสามารถในการถ่ายทอดของเจ้าหน้าที่มีปานกลาง (ร้อยละ 53.33) ส่วน เอกสารทางวิชาการที่ได้แจกเพื่อใช้ศึกษาประกอบการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่ระบุว่า เอกสารที่ได้รับแจกนั้นมีน้อย (ร้อยละ 44.45) ด้านการจัดทำโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมงให้กับ เกษตรกรของหน่วยงานราชการ ส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดทำโครงการฝึกอบรมมีน้อย (ร้อยละ 44.44) สำหรับการติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมง ส่วนใหญ่ระบุว่า การ ติดตามและประเมินผลนั้นมีน้อย (ร้อยละ 44.45) ด้านหน่วยงานของรัฐ ได้จัดฝึกอบรมวิชาชีพ ประมงให้กับเกษตรกร โดยส่วนใหญ่ระบุว่า หน่วยงานของรัฐได้จัดการฝึกอบรมวิชาชีพในด้าน การเลี้ยงปลากะพงขาว (ร้อยละ 64.44) รองลงมาเป็นการจัดฝึกอบรมในด้านการเพาะขยายพันธุ์ปลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากระพงขาว ของเกษตรกรบ้านป่าคาติมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

ตารางที่ 4.3 ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากระพงขาวด้านการวางแผนและเตรียมการ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
1.การป้องกันภัยจากธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการเลี้ยง	4.35	0.67	มาก
2.แหล่งผลิตพันธุ์ปลาที่น่าเชื่อถือ	4.33	0.88	มาก
3.การเลือกสถานที่สำหรับใช้เลี้ยง	4.31	0.70	มาก
4.กฎหมายประมงที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	4.31	0.76	มาก
5.การวางแผนในการสร้างอุปกรณ์	4.28	0.76	มาก
6.วิธีการลำเลียงขนส่งลูกพันธุ์ปลามายังสถานที่เลี้ยง	4.28	0.77	มาก
7.แหล่งผลิตอาหารเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีคุณภาพ	4.26	0.78	มาก
8.แหล่งตลาดสำหรับขายผลผลิต	4.20	1.02	มาก
9.การจัดสาธารณูปโภคที่เหมาะสมและเพียงพอ	4.11	0.74	มาก
10.หลักการตลาดและการดำเนินธุรกิจค้าสัตว์น้ำ	4.08	0.88	มาก
11.แหล่งเงินกู้และวิธีการกู้ยืม เช่นจากสถาบันการเงินต่างๆ	3.73	0.75	มาก
12.แหล่งผลิต จำหน่าย ซ่อมบำรุง เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยง	3.68	0.85	มาก
รวม	4.16		มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากระพงขาวด้านการวางแผนและเตรียมการ ปรากฏว่ามีระดับความต้องการในระดับมากทุกรายการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.16 และมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การป้องกันภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการเลี้ยง (4.35) 2) แหล่งผลิตพันธุ์ปลาที่น่าเชื่อถือ (4.33) 3) การเลือกสถานที่สำหรับใช้เลี้ยง (4.31) 4) กฎหมายประมงที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (3.31) 5) การวางแผนในการสร้างอุปกรณ์สำหรับใช้เลี้ยง (4.28) 6) วิธีการลำเลียงขนส่งลูกพันธุ์ปลามายังฟาร์ม (4.28) 7) แหล่งผลิตอาหารสัตว์น้ำที่มีคุณภาพ (4.26) 8) แหล่งตลาดสำหรับขายผลผลิต (4.20) 9) เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดสรรอุปโภคที่เหมาะสมและเพียงพอ (4.11) 10) หลักการตลาดและการดำเนินธุรกิจค้าสัตว์น้ำ (4.08) 11) แหล่งเงินทุนและวิธีการกู้ยืม เช่น จากสถาบันการเงินต่างๆ (3.73) และ 12) แหล่งผลิตจำหน่าย ซ่อมบำรุง เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยง (3.68)

ตารางที่ 4.4 ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากระพงขาว ด้านการจัดการเลี้ยงดู

รายการ	ค่า	ค่าเบี่ยง	ระดับ
	คะแนนเฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	ความต้องการ
1.การป้องกันโรค	4.46	0.81	มาก
2.พันธุ์ปลาและการคัดเลือกพันธุ์ปลา	4.42	0.66	มาก
3.การจัดการด้านคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยง	4.40	0.74	มาก
4.ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยง	4.37	0.66	มาก
5.ช่วงฤดูกาล หรือช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยง	4.37	1.09	มาก
6.การจัดการด้านอาหารที่ใช้เลี้ยง	4.08	0.82	มาก
7.การกำจัดของเสียที่เกิดจากการเลี้ยง	4.06	0.85	มาก
8.อัตราการปล่อยที่เหมาะสม	4.04	0.83	มาก
9.การซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย	3.68	0.97	มาก
10.วิธีการรักษาดูแลเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ	3.68	0.92	มาก
11.การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย	3.66	0.96	มาก
12.การทำความสะดวกอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยง เช่น บ่อปลา กระชัง เป็นต้น	3.62	0.91	มาก
รวม	4.07		มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากระพงขาว ด้านการจัดการเลี้ยงดู ปรากฏว่า มีระดับความต้องการในระดับมากทุกรายการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.07 และมีระดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การป้องกันโรค (4.46) 2) พันธุ์ปลาและการคัดเลือกพันธุ์ปลา (4.42) 3) การจัดการด้านคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยง (4.40) 4) ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยง (4.37) 5) ช่วงฤดูกาล หรือช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยง (4.37) 6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการด้านอาหารที่ใช้เลี้ยง (4.08) 7) การกำจัดของเสียที่เกิดจากการเลี้ยง (4.06) 8) อัตราการปล่อยที่เหมาะสม (4.04) 9) วิธีการดูแลรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ (3.68) 10) การซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย (3.68) 11) การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย (3.66) และ 12) การทำความสะอาดอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยง เช่น บ่อปลา กระชัง เป็นต้น (3.62)

ตารางที่ 4.5 ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพง

ชาว ด้านโรค การป้องกันและการสุขาภิบาลโรค

รายการ	ค่า	ค่าเบี่ยง	ระดับ
	คะแนนเฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	ความต้องการ
1.การรักษาโรค	4.46	0.86	มาก
2.สาเหตุของการเกิดโรค อาการของโรค และวิธีการป้องกันรักษาโรค	4.35	0.94	มาก
3.ความรู้เกี่ยวกับโรคปลาที่พบได้บ่อยในตู้ปลา	4.13	0.97	มาก
4.การป้องกันศัตรูที่มาทำลายปลาที่เลี้ยง	4.13	0.92	มาก
5.การปฏิบัติหลังจากเสร็จสิ้นการจับผลผลิต	4.13	0.89	มาก
6.วิธีการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันรักษาโรคสัตว์น้ำ	4.15	0.86	มาก
7.แหล่ง หรือสถาบันตรวจวินิจฉัยโรคสัตว์น้ำที่น่าเชื่อถือ	4.08	0.90	มาก
8.หลักในการสุขาภิบาลโรคเบื้องต้น	3.84	1.58	มาก
รวม	4.16		มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงชาว ด้านโรค การป้องกันและการสุขาภิบาลโรค ปรากฏว่า มีระดับความต้องการในระดับมาก ทุกรายการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.16 และมีระดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 1) การรักษาโรค (4.46) 2) สาเหตุของการเกิดโรค อาการของโรคและวิธีการป้องกันรักษา (4.35) 3) วิธีการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันรักษาโรคสัตว์น้ำ (4.15) 4) ความรู้เกี่ยวกับโรคปลาที่พบได้บ่อยในตู้ปลา (4.13) 5) การป้องกันศัตรูที่มาทำลายปลาที่เลี้ยง (4.13) 6)

วิธีการกำจัดศัตรูที่มาทำลายปลาที่เลี้ยง (4.13) 7) แหล่งหรือสถาบันตรวจวินิจฉัยโรคสัตว์น้ำที่นำเชื้อถือ (4.08) และ 8) หลักในการสุขาภิบาลโรคเบื้องต้น (3.84)

ตารางที่ 4.6 ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากระพงขาว ด้านการจับและการจำหน่ายผลผลิต

รายการ	ค่า	ค่าเบี่ยง	ระดับ
	คะแนนเฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	ความถี่
1.ตลาดแหล่งรับซื้อที่ให้ราคาสูง	4.31	0.94	มาก
2.วิธีการจับที่ถูกต้องเหมาะสม	4.24	0.76	มาก
3.การรักษาคุณภาพของผลผลิตที่ส่งจำหน่าย	4.24	0.78	มาก
4.การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการจับที่ถูกต้อง	4.20	0.61	มาก
5.การปฏิบัติหลังการเสร็จสิ้นการจับผลผลิต	4.15	0.73	มาก
6.การบรรจุและการลำเลียงขนส่ง	4.06	0.98	มาก
7.การสร้างเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับเลี้ยง	4.04	0.78	มาก
8.การแปรรูปผลผลิตเมื่อขายผลผลิตไม่หมด	4.02	1.05	มาก
รวม	4.16		มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากระพงขาว ด้านการจับและการจำหน่ายผลผลิต ปรากฏว่า มีระดับความต้องการในระดับมากทุกรายการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.16 และมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 1) ตลาดแหล่งรับซื้อที่ให้ราคาสูง (4.31) 2) วิธีการจับที่ถูกต้องเหมาะสม (4.24) 3) การรักษาคุณภาพของผลผลิตที่ส่งจำหน่าย (4.24) 4) การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการจับที่ถูกต้อง (4.20) 5) การปฏิบัติหลังจากเสร็จสิ้นการจับผลผลิต (4.15) 6) การบรรจุและการลำเลียงขนส่ง (4.06) 7) การสร้างเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับจับ (4.04) และ 8) การแปรรูปผลผลิตเมื่อขายผลผลิตไม่หมด (4.02)

4.4 วิจารณ์ผล

จากการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากระพงขาว ของเกษตรกรบ้านปาดาคิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยจะกล่าวถึงสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการจัดการทั่วไปและความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากระพงขาว ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 27-36 ปี อายุเฉลี่ย 36.80 ปี ทั้งนี้ก็เนื่องจาก การเลี้ยงสัตว์น้ำจำเป็นที่จะต้องมีการดูแลที่ดี มีความอดทนสูง และต้องใช้กำลังในการจัดการเป็นบางครั้ง เกษตรกรส่วนใหญ่จึงเป็นชายช่วงวัยกลางคน และมีครอบครัวแล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา เนื่องจากสมัยก่อนการศึกษา ยังไม่ได้เป็นที่ยอมรับมากนัก เกษตรกรยังคงใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย อาชีพส่วนใหญ่ยังคงจับสัตว์น้ำและทำการประมง เกษตรกรจึงคิดว่าไม่จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาที่สูงเท่าก็สามารถที่จะมีอาชีพเลี้ยงดูครอบครัวได้ นอกจากนี้เหตุผลดังกล่าวแล้วฐานะทางเศรษฐกิจก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ยกจัดการศึกษา เกษตรกรทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลามเพราะหมู่บ้านดังกล่าวเป็นหมู่บ้านอิสลาม รวมถึงหมู่บ้านใกล้เคียงด้วย มีประสบการณ์ในการเลี้ยงอยู่ในช่วงระหว่าง 1-5 ปี มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโดยเฉลี่ย 7.60 ปี ซึ่งถือว่ามีความชำนาญในการเลี้ยงสูงพอสมควร ส่วนใหญ่มีรายได้จากการเลี้ยงต่อปีอยู่ในช่วง 10,000-19,000 บาท รายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 37,000 บาทต่อคนต่อปี สำหรับการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากระพงขาวซึ่งจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้วจำนวนปลาที่เลี้ยงอยู่ในช่วง 1,000-1,700 ตัว จำนวนปลาที่เลี้ยงเฉลี่ย 2,700 ตัว รูปแบบการเลี้ยงโดยส่วนใหญ่จะเลี้ยงในกระชัง เนื่องจากบริเวณของหมู่บ้านดังกล่าวอยู่ติดกับแม่น้ำลำคลองจึงทำให้มีพื้นที่ที่จะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างทั่วถึง สำหรับความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งสภาพแวดล้อมของสถานที่ในการเลี้ยง เห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลางถึงแม้ว่าพื้นที่ในการเลี้ยงส่วนใหญ่จะอยู่ใกล้แหล่งน้ำก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากว่าแหล่งน้ำดังกล่าวยังเป็นที่ยอมรับไปมาของประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียง นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งทำการประมงของชาวบ้านอีกด้วย เกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องมืออุปกรณ์เพียงพอสำหรับการเลี้ยง ส่วนการได้รับความรู้ด้านวิชาการใหม่ๆ ทางการประมงจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในฟาร์มเลี้ยงปลาของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ในการเลี้ยงเกิดน้ำท่วมรองลงมาเป็นปัญหาทางด้านพื้นที่ในการเลี้ยงมีน้อย เพราะพื้นที่ในการเลี้ยงอยู่ในแม่น้ำลำคลองซึ่งมีระดับน้ำขึ้นสูงในช่วงฤดูฝนและยังเป็นที่ยอมรับไปมาอีกด้วย ด้านหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจพอสมควรในการฝึกอบรมวิชาชีพประมง ส่วนความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมมีปานกลาง ส่วนเอกสารวิชาการที่ได้รับแจกเพื่อใช้ศึกษาประกอบการฝึกอบรม การจัดทำโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมงให้กับเกษตรกรของหน่วยงานราชการ และการติดตามและประเมินผลโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประมงมีน้อย ด้วยเหตุผลดังกล่าวอาจส่งผลให้เกษตรกรได้รับความรู้ที่น้อยส่งผลให้การพัฒนาการเลี้ยงได้ไม่ดีพอ ฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะให้ความสนใจให้มากขึ้น ส่วนใหญ่หน่วยงานของรัฐได้จัดฝึกอบรมวิชาชีพประมงในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจ ศีลวัตร (2522 : 39) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสนใจและความต้องการของประชาชน ที่มีต่อการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น เพื่อใช้ในโครงการของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนสนใจและต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรม โดยจัดให้มีหลักสูตรที่มีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ สำหรับวิชาชีพเกษตรกรรมที่สนใจนั้น เรียงลำดับจากน้อยไปหามากในแต่ละสาขาวิชาดังนี้คือ สาขาพืชกรรมมีวิชาการปลูกผักเพื่อการค้าและสวนครัว การเพาะเห็ด การทำนาแผนใหม่ สาขาสัตว์บาล ได้แก่ การเลี้ยงไก่ การผลิตโคนม การเพาะเลี้ยงปลา และการผสมพันธุ์ปลา สำหรับสาขาอื่น ประชาชนสนใจวิชาหลักการสหกรณ์ หลักการทำอาหารกระป๋อง และวิชาอุตสาหกรรมหมักดอง

ส่วนในด้านความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาว เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่ามีความต้องการฝึกอบรมในระดับมากทุกรายการ ดังนั้นหน่วยงานราชการ จึงควรที่จะให้ความสำคัญกับการจัดการฝึกอบรมในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวแก่เกษตรกรให้มากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้เพื่อที่ว่าเกษตรกรจะได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี การกินดีอยู่ดี และรวมถึงการมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีด้วย ซึ่งก็จะส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศต่อไป ซึ่งตรงกับคำกล่าวของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ว่า “จากการที่เกษตรกรเป็นกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ของประเทศ รัฐบาลจึงต้องมีนโยบายของเร่งรัดการพัฒนาการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ให้มีความอยู่ดีกินดี มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและมีสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพบุคคลจำนวนมาก โดยเฉพาะการประมงจึงนับได้ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและโภชนาการ” (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2539 : 3-4)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกรบ้านปาดำตีมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาวบ้านปาดำตีมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการทั่วไปของการเลี้ยงปลากะพงขาว และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกรบ้านปาดำตีมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่เลี้ยงปลากะพงขาวบ้านปาดำตีมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ปี พ. ศ. 2544 จำนวน 45 คน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 75.56) มีอายุเฉลี่ย 36.8 ปี โดยส่วนใหญ่มีครอบครัวแล้ว (ร้อยละ 71.12) ทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 100) เกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 51.12) มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลากะพงขาวโดยเฉลี่ย 7.6 ปี มีรายได้เฉลี่ย 37,000 บาทต่อปี

5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาวผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ จำนวนปลาที่เลี้ยงในแต่ละรุ่นเฉลี่ย 2,700 ตัว โดยส่วนใหญ่จะเลี้ยงในกระชัง (ร้อยละ 95.56) สำหรับความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งสภาพแวดล้อมของสถานที่ในการเลี้ยง เห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง (ร้อยละ 51.11) เกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องมืออุปกรณ์เพียงพอสำหรับใช้ในการเลี้ยง (ร้อยละ 66.67) ส่วนการได้รับความรู้ด้านวิชาการใหม่ๆ ทางกรมประมงจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเห็นว่าความรู้ที่ได้รับนั้นมีน้อย (ร้อยละ 55.56) สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในฟาร์มเลี้ยงปลาของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ในการเลี้ยงเกิดน้ำท่วม (ร้อยละ 77.78) ด้านหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจพอสมควรในการฝึกอบรมวิชาชีพประมง (ร้อยละ 51.11) ส่วนความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปานกลาง (ร้อยละ 53.33) เอกสารวิชาทางการที่ได้รับแจกเพื่อใช้ศึกษาประกอบการฝึกอบรมซึ่งถือว่ามีน้อย (ร้อยละ 44.45) ส่วนการจัดทำโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมงให้กับเกษตรกรของหน่วยงานราชการมีน้อย (ร้อยละ 44.45) สำหรับผลการติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมงมีน้อย (ร้อยละ 44.45) ส่วนใหญ่หน่วยงานของรัฐได้จัดฝึกอบรมวิชาชีพประมงในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวมากที่สุด (ร้อยละ 64.44) รองลงมาด้านการเพาะขยายพันธุ์ปลา (ร้อยละ 37.78)

5.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกร บ้านป่าตาดิมอ อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี จากการศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาว พบว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมในด้านต่อไปนี้ คือ 1) ด้านการวางแผนและเตรียมการ 2) ด้านการจัดการเลี้ยงดู 3) ด้านโรค การป้องกัน และการสุขภาพโรค และ 4) ด้านการจับและจำหน่ายผลผลิต อยู่ในระดับมากทุกรายการ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

ผลจากการศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกรบ้านป่าตาดิมอ อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงเองหรือหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและผู้รับผิดชอบในด้านการให้ความรู้ การจัดการฝึกอบรม อาจนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการฝึกอบรมในด้านต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการและให้รู้ถึงสภาพปัญหาของเกษตรกรดังนี้

1. ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือหน่วยงานราชการหรือผู้รับผิดชอบในด้านการให้ความรู้ การจัดการฝึกอบรมของอำเภอสาขบุรี จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาแค่ชั้นประถมศึกษาซึ่งส่งผลให้การประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยดูจากรายได้จากการเลี้ยงจะอยู่ในช่วง 10,000-19,000 บาทซึ่งถือว่ารายได้ของเกษตรกรต่ำพอสมควร ทั้งๆ ที่รายได้สูงสุดอยู่ที่ 100,000 บาทโดยประมาณต่อปี จะเห็นได้ว่ารายได้ของเกษตรกรมีความห่างกันมาก ดังนั้นหน่วยงานราชการหรือผู้รับผิดชอบควรที่จะนำเอาอาชีพเสริมมาแนะนำแก่เกษตรกรด้วยหรือเป็นการแนะนำการเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ ที่มีวิธีการเลี้ยงไม่ยุ่งยากนักแต่สามารถที่จะให้ผลตอบแทนที่สูงพอๆ กับการเลี้ยงปลากะพงขาว และนอกจากนี้ควรมีการสนับสนุนในด้านงบประมาณแก่หน่วยงานราชการเพื่อจัดทำโครงการวิจัย การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อหาความเป็นไปได้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน และตรงกับความต้องการของตลาด

2. ข้อเสนอแนะแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากระพงขาวบ้านปาตาดิมอ อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี เกษตรกรควรที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ตนเองเลี้ยงอยู่จะด้วยวิธีการใดก็ตาม เช่น จากโทรทัศน์ที่เป็นรายการทางด้านการเกษตร จากเกษตรกรผู้เลี้ยงด้วยกันเองทั้งในหมู่บ้านเดียวกันหรือต่างพื้นที่ก็ตาม ที่นอกเหนือจากการได้รับความรู้โดยตรงจากเจ้าหน้าที่ เพื่อที่เกษตรกรสามารถพัฒนาการเลี้ยงในด้านต่างๆ ด้วยตนเอง ควบคู่ไปกับการได้รับความรู้จากหน่วยงานราชการ หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และที่สำคัญคือการรวมกลุ่มกันระหว่างเกษตรกรด้วยกันเองเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในการเลี้ยงและยังเป็นอำนาจในการต่อรองในการต่อราคาสัตว์น้ำกับพ่อค้าคนกลางอีกด้วย

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยทำครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวิจัยด้านความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือผู้ที่รับผิดชอบในด้านการให้ความรู้และจัดการฝึกอบรมของอำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร.2539.เอกสารการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร.กรุงเทพฯ:กอง
พัฒนาการบริหารงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร.86 น.
- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์.2524.จิตวิทยาการศึกษา.กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย.254 น.
- เจียมทอง ทักจินาร์ศรี.2521.ความต้องการความรู้ทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในตำบลดง
ข่อย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 122 น.
- เครือวัลย์ ลิมอภิชาติ.2531.หลักและเทคนิคการจัดการฝึกอบรมและการพัฒนาแนวทางการวาง
แผน การเขียนโครงการและการบริหารโครงการ.กรุงเทพฯ:สยามการพิมพ์.87 น.
- จุฬ สิ้นชัยพานิช.ไปฟังเขาประชุมการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์ในสหสวรรค์ใหม่.วารสาร
การประมง.ปีที่ 53 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2543) น 81-87.
- ชัยชาญ มณีบุษย์.2530.การฝึกอบรมผู้นำการนิเทศงานส่งเสริม.กรุงเทพฯ:สำนักส่งเสริมและฝึก
อบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.65 น.
- จิตเวอรเมนและ โรเบิร์ตอี.2524.จิตวิทยาทั่วไป.กรุงเทพฯ:สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.237 น.
- คูสิต เดชภิมลและคณะ.2529.รูปแบบและความต้องการในการฝึกอบรมหัวหน้าประมงศึกษา
อำเภอมหาสารคาม.รายงานการวิจัย:วิทยาลัยพลศึกษามหาสารคาม.43 น.
- เดโช สนวนานนต์.2512.ปทานุกรมจิตวิทยา.กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์. 68 น.
- ทองฟู ชินะ โชติ.2531.การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร.กรุงเทพฯ:ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 72 น.
- ธิต บุญนาค.2538.ความต้องการฝึกอบรมของครู-อาจารย์ วิชาช่างไฟฟ้ากำลังในวิทยาลัยเทคนิค.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง. 106 น.
- น้อย สิริโชติ.2523.เทคนิคการฝึกอบรม.กรุงเทพฯ:อักษรสาส์น.52 น.
- นาถ พันธุมนาวิน.2534.เทคนิคการประเมินและติดตามผล.กรุงเทพฯ:สำนักส่งเสริมการ
ฝึกอบรม.135 น.
- บุญธรรม จิตต่อนันต์.2536.ส่งเสริมการเกษตร.กรุงเทพฯ:สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.147 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- บำรุง ศรีทองใส.2542.ความต้องการฝึกอบรมอาชีพการเกษตรและเคหกิจเกษตรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.123 น.
- ประคอง กรรณสูตร.2528.สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.ภาควิชาครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์.253 น.
- ประภัสสร อิ่มน้อย.2542.ความต้องการความรู้และการประกอบอาชีพทำนาสมัยใหม่ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรอาชีพทำนา จังหวัดฉะเชิงเทรา.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.122 น.
- พัฒนา สมนิยาม.2540.ความต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาและการฝึกอบรมเพิ่มเติมของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร ในสถาบันราชภัฏ.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.106 น.
- พลสัมพันธ์ โปธิศรีทอง.ความคาดหวังของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม.วารสารคุรุปริทัศน์.ปีที่ 16 (ตุลาคม-ธันวาคม 2534) น 89-94.
- พรวิไล ลือศิริเจริญพงศ์.2530.ความต้องการของเกษตรกรในการบริการทางวิชาการเกษตร จากวิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.132 น.
- ภาสกร นันทพานิช.2543.ความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของครู-อาจารย์ ผู้สอนวิชางานเกษตรระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.108 น.
- ภิญโญ สาธร.2517.การบริหารงานบุคคล.กรุงเทพฯ:วัฒนาพานิช.127 น.
- มานพ สุดสงวน.2537.ความต้องการพัฒนาของคณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.112 น.
- ไมตรี ทองประวัตติ.2529.การบริหารการฝึกอบรม.กรุงเทพฯ:แผนกตำราและสื่อการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม.72 น.
- ระวีวรรณ ชินะตระกูล.2538.วิธีวิจัยการศึกษา.กรุงเทพฯ:ภาพพิมพ์.89 น.
- ลีลา สีนานุเคราะห์.2525.ปัญหาการพัฒนาสมรรถภาพด้านวิชาการของบุคลากรกรมการฝึกหัดครู.ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสามิตร. 142 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วิจิตร อวาท.2540.การฝึกอบรม.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ:ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.152 น.
- วันชัย สัจจาบรรพต.2530.โครงการวิจัยงานพัฒนาเกษตรกรรมผู้มีรายได้น้อย.กรุงเทพฯ:กองพัฒนา
งานบริการงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร.62 น.
- วลัยพร นำเจริญสมบัติ.2543.การศึกษาการปฏิบัติงานและความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมของ
อาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.106 น.
- สง่า แก้วบุตรดี.2526.การศึกษาความต้องการความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรผู้นำอำเภอ
เมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่มีต่อวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเกษตรสุรินทร์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาลยเกษตรศาสตร์.132 น.
- ศูนย์สถิติการเกษตร.สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.2537.สถิติการเกษตรของประเทศไทยฉบับย่อ
ปีเพาะปลูก 2536/2537.กรุงเทพฯ:เจ.เอ็น.ที.54 น.
- สมพงษ์ เกษมสิน.2526.การบริหารงานบุคคลแผนใหม่.พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพา
นิช.75 น.
- สุรพล จันทราปัดย์.2534.เทคนิคการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมในงานส่งเสริม.
กรุงเทพฯ:สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.43 น.
- สุรพล ปรัชญกุล.2521.โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัย
เกษตรกรรมราชบุรี ตามความต้องการของเกษตรกรอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี.วิทยา
นิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.164 น.
- สุรางค์ จันท์เอม.2517.ความต้องการและความสนใจของเด็กจนถึงวัยรุ่น.วิชาการศึกษาและจิต
วิทยาฉบับเตรียมสอบ.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แพรววิทยา.98 น.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.2539.สถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก 2538/2539
.กรุงเทพฯ:ศูนย์สารสนเทศการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.63 น.
- เสนอ สิงคมาศ.2521.หลักสูตรอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นตามความต้องการของสมาชิก
กลุ่มเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาลยเกษตรศาสตร์.125 น.
- อชยา กังสุวรรณ.สัมมนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจเพื่อการส่งออกเรื่อง”การเลี้ยงปลา
นิลในกระชัง สัตว์เศรษฐกิจปี 2000.”วารสารการประมง.ปีที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์
2543). น 81-89.
- อัมพร ศุภชาติวงศ์.การฝึกอบรม.กรุงเทพฯ:สำนักงานข้าราชการพลเรือน.ม.ป.ป.(อัดสำเนา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัศวิน แก้วคง.2542.ความต้องการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น และการฝึกอบรมเพิ่มเติมของเจ้าหน้าที่ทางการประมงที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี สังกัดกรมประมง.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.104 น.

อำนาจ ศิววัตร.2522.ความสนใจและความต้องการของประชาชนที่มีต่อการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นเพื่อใช้ในโครงการของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิทยาเขตเกษตรพระนครศรีอยุธยา.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยเกษตรศาสตร์.163 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

เรื่อง ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกร บ้าน
ป่าตาดิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง

1. กรุณาอ่านคำถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และ โปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง
2. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาว
 - ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงปลากะพงขาวของเกษตรกร บ้านป่าตาดิมอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
3. คำตอบและความคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยถือว่าเป็นข้อมูลที่มีค่ายิ่งและจะสงวนไว้เป็นความลับ โดยใช้ประโยชน์งานวิจัยนี้เท่านั้น

ขอขอบคุณอย่างสูงในความร่วมมือ

��มรี ะโ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ ปี

3. สถานภาพการสมรส

โสด

สมรส

หม้าย

4. ภูมิลำเนาเดิม

.....

5. ระดับการศึกษา

จบชั้นประถมศึกษา

จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จบปริญญาตรี สาขา.....

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. นับถือศาสนา

พุทธ

อิสลาม

คริสต์

อื่นๆ(โปรดระบุ).....

7. ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลากะพงขาว.....ปี

8. รายได้เฉลี่ยจากการเลี้ยงต่อปี.....บาท

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการทั่วไปในการเลี้ยงปลากะพงขาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงหรือเติมคำที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่าน

1. จำนวนปลากะพงขาวที่เลี้ยงทั้งหมดในแต่ละรุ่น จำนวน.....ตัว

2. รูปแบบการเลี้ยง

เลี้ยงในบ่อดิน

เลี้ยงในกระชัง

อื่นๆ(โปรดระบุ).....

3. จำนวนพื้นที่ที่ใช้เลี้ยงปลากะพงขาว

บ่อดิน.....ไร่

กระชังจำนวน.....กระชัง

4. ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้ง สภาพแวดล้อมของสถานที่ในการเลี้ยงปลากะพงขาว

มากที่สุด

มาก

ปานกลาง

น้อย

5. จำนวนเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับการเลี้ยง

มีมาก

มีเพียงพอ

มีน้อย

ไม่มีเลย

6. การได้รับความรู้ด้านวิชาการใหม่ๆ ทางการประมงจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

มีมาก

มีปานกลาง

มีน้อย

ไม่มีเลย

7. ปัญหาที่เกิดขึ้นในฟาร์มเลี้ยงปลาของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

พื้นที่ในการเลี้ยงมีน้อย

น้ำท่วม

ขาดแคลนน้ำสำหรับใช้อุปโภคบริโภค

เครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอ

ตลาดสำหรับขายผลผลิตมีน้อย

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. หน่วยงานราชการ / เจ้าหน้าที่ส่งเสริม / เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจในการฝึกอบรมวิชาชีพประมงให้กับเกษตรกร

สนใจมาก

สนใจพอสมควร

สนใจน้อย

ไม่สนใจเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

มีมาก มีปานกลาง

มีน้อย ไม่มีเลย

10. เอกสารทางวิชาการที่ได้รับแจกเพื่อใช้ศึกษาประกอบการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง

มีมาก มีปานกลาง

มีน้อย ไม่มีเลย

11. การจัดทำโครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมงให้กับเกษตรกร ของหน่วยงานราชการ

มีมาก มีปานกลาง

มีน้อย ไม่มีเลย

12. การติดตามและประเมินผล โครงการฝึกอบรมวิชาชีพประมง

มีมาก มีปานกลาง

มีน้อย ไม่มีเลย

13. หน่วยงานของรัฐ ได้จัดฝึกอบรมวิชาชีพประมงในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การเลี้ยงปลากะพงขาว

การเพาะขยายพันธุ์ปลา

การซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับการเลี้ยงปลากะพง

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเลี้ยงปลากระพงขาว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านคิดว่ามีระดับความต้องการฝึกอบรมในด้าน
นั้นๆ ดังนี้

5 หมายถึง ท่านมีความต้องการฝึกอบรมในด้านนั้นมากที่สุด

4 หมายถึง ท่านมีความต้องการฝึกอบรมในด้านนั้นมาก

3 หมายถึง ท่านมีความต้องการฝึกอบรมในด้านนั้นปานกลาง

2 หมายถึง ท่านมีความต้องการฝึกอบรมในด้านนั้นน้อย

1 หมายถึง ท่านมีความต้องการฝึกอบรมในด้านนั้นน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
ด้านการวางแผนและเตรียมการ					
1.การเลือกสถานที่สำหรับใช้เลี้ยง					
2.การจัดสาธารณูปโภคที่เหมาะสมและเพียงพอ					
3.การวางแผนในการสร้างอุปกรณ์สำหรับใช้เลี้ยง					
4.การป้องกันภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการเลี้ยง					
5.แหล่งผลิตพันธุ์ปลาที่น่าเชื่อถือ					
6.วิธีการลำเลียงขนส่งลูกพันธุ์ปลามายังสถานที่เลี้ยง					
7.แหล่งตลาดสำหรับขายผลผลิต					
8.แหล่งผลิตอาหารเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีคุณภาพ					
9.แหล่งผลิต จำหน่าย ซ่อมบำรุง เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยง					
10.หลักการตลาด และการดำเนินธุรกิจค้าสัตว์น้ำ					
11.แหล่งเงินทุนและวิธีการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่างๆ					
12.กฎหมายประมงที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
ด้านการจัดการเลี้ยงดู					
1. พันธุ์ปลาและการคัดเลือกพันธุ์ปลา					
2. อัตราการปล่อยที่เหมาะสม					
3. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยง					
4. ช่วงฤดูการ หรือ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยง					
5. การจัดการด้านอาหารที่ใช้เลี้ยง					
6. การจัดการด้านคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยง					
7. การทำความสะอาดอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยง เช่น บ่อปลา กระชัง เป็นต้น					
8. การกำจัดของเสียที่เกิดจากการเลี้ยง					
9. การป้องกันโรค					
10. การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย					
11. วิธีการดูแลรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ					
12. การซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย					
ด้านโรค การป้องกันและการสุขภาพโรค					
1. หลักในการสุขภาพโรคเบื้องต้น					
2. ความรู้เกี่ยวกับ โรคปลาที่พบได้บ่อยในตัวปลา					
3. สาเหตุของการเกิดโรค อาการของโรคและวิธีการป้องกันรักษา					
4. การรักษาโรค					
5. แหล่งหรือสถาบันตรวจวินิจฉัยโรคสัตว์น้ำที่น่าเชื่อถือ					
6. วิธีการติดต่อหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันรักษาโรคสัตว์น้ำ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
7.การป้องกันศัตรูที่มาทำลายปลาที่เลี้ยง					
8.วิธีการกำจัดศัตรูที่มาทำลายปลาที่เลี้ยง					
ด้านการจับและการจำหน่ายผลผลิต					
1.การสร้างเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับจับ					
2.การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการจับที่ถูกต้อง					
3.วิธีการจับที่ถูกต้องเหมาะสม					
4.การรักษาคุณภาพของผลผลิตที่ส่งจำหน่าย					
5.การบรรจุและการถ่วงน้ำหนัก					
6.ตลาดแหล่งรับซื้อที่ให้ราคาสูง					
7.การแปรรูปผลผลิตเมื่อขายผลผลิตไม่หมด					
8.การปฏิบัติหลังจากเสร็จสิ้นการจับผลผลิต					

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

ชมรี เจ๊ะโด

กันยายน 2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้